Părintele Efrem Athonitul

DESPRE CREDINȚĂ ŞI MÂNTUIRE

Traducere după originalul:
Δοκιμασμένες πυευματικές υουθεσίες πρός
άπόκτηση τής ψυχικής ύγείσς καί τής σωτηρίας μας

I. S. B. N. 973 – 86183 – 5 – 5

Părintele Efrem Athonitul

DESPRE

CREDINȚĂ ŞI MÂNTUIRE

Traducere: Cristian Spătărelu

Carte tipărită cu binecuvântarea

Prea Sfinţitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

Editura *Bunavestire*

Galaţi, 2003

“Eu sunt Lumina lumii...“ (Ioan 8,12).
“Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa“ (Ioan 14, 6).
“Eu sunt Învăţătorul şi Domnul“ (Ioan 13, 13).
“Eu sunt Învierea şi Viaţa“ (Ioan 11, 25).

DESPRE ORTODOXIE*

Iubiţii mei fii, ce este Ortodoxia? Suntem ortodocşi şi în general nu cunoaştem înălţimea, profunzimea, lărgimea Ortodoxiei. Va trebui să o vedem în toată sfinţenia ei.

Ortodoxia este adevărul despre Dumnezeu, despre om şi despre lume, aşa cum ni l-a dat Însuşi Dumnezeu cel Întrupat prin învăţătura Sa desăvârşită. Aşa cum l-a exprimat mai târziu cugetul şi inima dumnezeiescului Pavel. Aşa cum l-a descris ucenicul iubirii şi alţi apostoli şi evanghelişti cu lumina cerească a Sfântului Duh. Ortodoxia este acea sinteză minunată dintre dogmă şi obiceiuri, dintre teorie şi practică. Aşa cum ne-a fost predanisită de către părinţii duhovniceşti ai Alexandriei, Constantinopolului, Capadociei, Siriei şi, mai târziu, ai Sfântului Munte.

Toţi aceştia, de la Sfântul ierarh Policarp, care a fost, după cum ştiţi, ucenicul apostolilor, şi până la Sfântul Nicodim Aghioritul, care a adormit la începutul secolului al XIX-lea, cu înţelepciunea şi sfinţenia lor, cu jertfele şi nevoinţele pe care le-au îndurat, ne-au înmânat preţioasa moştenire a credinţei şi vieţii drepte, comoara tradiţiei ortodoxe. Ortodoxia este ceea ce au exprimat oficial Sfintele Sinoade, acele adunări binecuvântate formate din membri ai Bisericii lui Hristos veniţi din toată lumea. Atunci purtătorii de Dumnezeu părinţi, “înzestraţi cu toţii cu ştiinţa sufletului şi Duhul dumnezeiesc“, au discutat despre marile probleme care îl preocupă pe omul duhovnicesc, şi au aşezat postamentul, temelia civilizaţiei duhovniceşti.

Ortodoxia a fost pecetluită cu sânge de mucenicii tuturor vremurilor. De toată oastea sfântă formată din milioane de eroi şi mărturisitori, bărbaţi, femei şi copii. De la arenele Romei până în lagărele de concentrare din Rusia, toţi au dovedit că învăţătura creştină nu este o simplă teorie, ci adevăr şi viaţă. Cel mai frumos eroism, izbânda împotriva violenţei crude şi a puterii materiale, domnia şi împărăţia Duhului.

A venit apoi să laude Ortodoxia cultul bisericesc, cu minunata sa poezie şi imnografia sa insuflată de Dumnezeu, care îmbibă firescul cu suprafirescul, lumescul cu cerescul, individualul cu obştescul, familiarismul cu respectul profund, ceea ce este vădit cu ceea ce este tainic. Într-o atmosferă de înălţare şi sfinţenie este înfăţişată în cult jertfa Dumnezeului-om, drama dumnezeiască a Liturghiei, la fiecare Liturghie la care participă credincioşii. De asemenea, acolo sunt lăudate şi slăvite izbânzile mai-marilor credinţei şi ale Stăpânei aşezământului bisericesc, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria. Acolo este preamărită dogma, nu numai ca adevăr, ci şi ca răspuns la chemarea oamenilor.

Dar nici idealul pentru care s-a luptat monahismul nu este diferit de rostul Ortodoxiei. După cercetătorii de specialitate, monahismul ortodox a constituit oastea duhovnicească ce s-a luptat pentru dobândirea libertăţii duhovniceşti, pentru desăvârşirea omului. Scopul lui a fost să dea chip sufletului pentru înnoirea minţii. Exact în acest punct este inima duhului monahal, este scopul şi izbânda monahismului. Nevoinţele duhovniceşti ale asceţilor sunt noile lupte duhovniceşti ale duhului. Îl conduc pe om întru totul spre viaţa iubitoare de înţelepciune, spre îndumnezeire. Drumul monahismului este drumul curăţirii şi întoarcerii la Dumnezeu. Ortodoxia a dat semnificaţia sfinţeniei nu numai asceţilor, ci întregii lumi creştine.

---

* Am inclus acest volum în **Colecţia Predania** pentru că arată cât se poate de bine legătura dintre credinţa ortodoxă şi modul în care această credinţă se exprimă în fapte. Cei care consideră că sporirea duhovnicească nu este legată de mărturisirea dreptei-credinţe, că pot dobândi Împărăţia lui Dumnezeu fără a păstra învăţăturile Bisericii, vor vedea că punctul de vedere al Tradiţiei ortodoxe le stă împotrivă. Cei care cred că nu trebuie să mărturisească dreapta-credinţă, şi că pot face compromisuri pentru a fi pe placul lumii acesteia, vor primi o replică echilibrată, izvorâtă din inima unuia dintre cuvioşii care ţin aprinsă făclia Ortodoxiei. Pentru rugăciunile lor, Dumnezeu mai ţine lumea (n. ed.).

Prin această semnificație a înălțat obiceiurile societății. Vedem acest lucru îndeosebi în percepția socială. Elementul de bază al Ortodoxiei este *iubirea de oameni*, luată în cel mai profund sens al ei. Nu numai ca milostenie, ci în general, ca afecțiune. Ocrotirea socială este descoperită în ultimele decenii. Dar a luat naştere la Ierusalim, după Învierea Mântuitorului. Acolo s-au făcut primele cantine, în care au slujit primii şapte diaconi, după cum apare în Faptele Apostolilor. Apostolul neamurilor, Pavel, a fost totodată şi primul lucrător social. Odată cu propovăduirea Evangheliei, a înfăptuit şi cheta dragostei, numită în multe feluri. Lucrători sociali au fost şi urmaşii apostolilor, episcopii. Nu există o sugrumare mai cruntă a adevărului decât să susțină cineva că Părinții Bisericii s-au ocupat doar cu dogma şi nimic altceva. În timpul sinoadelor, în Cezareea a apărut, după cum se ştie, Vasiliada, sub călăuzirea Sfântului Vasile cel Mare. În Constantinopol funcționau cantine pentru şapte mii de săraci, iar în Alexandria s-au întemeiat primele maternități. Nu numai episcopii, ci şi împărații şi chiar monahii participau la astfel de lucrări ale dragostei. Pentru toți aceştia Ortodoxia a fost în acelaşi timp şi dreaptă lucrare.

Un alt element important al Ortodoxiei a fost întotdeauna *eroismul* pe care îl vedem în mucenicie. Dar nu s-a oprit numai la jertfa sângelui. Fiii Ortodoxiei au arătat mereu curaj şi vitejie în fața oricărui fel de samavolnicie, fie că provenea de la Iulian, împăratul cel nelegiuit, fie de la arieni şi monofiziți ori de la iconoclaşti şi de la monahii atraşi de rătăcirile latinilor. Această mulțime de eroi ai Bisericii Ortodoxe nu-i cuprinde doar pe Sfântul Atanasie, Sfântul Vasile şi Sfântul Ioan Gură de Aur, ci şi pe Sfântul Teodor Studitul, egumenul mănăstirii Studion, împreună cu toți monahii ei, pe Maxim Mărturisitorul şi pe marele erou – Sfântul Marcu Eugenicu, Mitropolitul Efesului.

O caracteristică a Ortodoxiei a fost dintotdeauna şi ierapostolia către barbari, combinată cu civilizarea. Biserica noastră, fără să facă vreodată prozelitism, a răspândit lumina Evangheliei şi a scrierilor, a iubirii şi blândeții. Această cale spre învățătură şi civilizare ne este arătată îndeosebi de Sfinții trei ierarhi prăznuiți astăzi, care au iluminat toată făptura cu razele vii ale dreptei învățături despre Dumnezeu şi om. Sfinții trei ierarhi sunt marii aştri ai tărâmului duhovnicesc al Bisericii.

Ortodoxia a fost întotdeauna calea împărătească a Evangheliei. A păstrat curat şi autentic duhul creştinismului în fața misticismului întunecat al ereziilor din Răsărit, a centralizării papalo-cezareene a latinilor şi a subiectivismului raționalist al protestantismului. A păstrat mereu măsura şi armonia, n-a făcut nimic greşit. Pentru că Părinții au fost mişcați de duh, au fost călăuziți de Dumnezeu în chip sfânt şi duhovnicesc.

Ortodoxia nu a nesocotit omul, nici înțelepciunea, nici natura, nici arta, nu a fost neomenoasă. Le-a explicat pe toate şi a creat cultura. După cum spune troparul Sfinților trei ierarhi, a întărit firea celor ce sunt şi obiceiurile oamenilor le-a îndreptat.

Ortodoxia este marşul omului către Făcătorul lui, către îndumnezeire. Îl conduce pe om la dezvoltarea lui deplină întru Hristos şi pentru Hristos. Ortodoxia nu este numai teologie, este totodată şi adevărată psihologie, şi umanism autentic, şi sociologie. Este un diamant care reflectă prin toate laturile adevărul.

Să cunoaştem deci Ortodoxia noastră. Nu teoretic, ci să o simțim şi să o trăim în toată profunzimea şi lărgimea ei. Doar aşa vom putea să o provocăm şi să-i arătăm valoarea.

Ortodoxia noastră nu este muzeu, nu este trecut, ci viață, creație şi strălucire. Este marele nostru ideal, este nădejdea prețioasă a mântuirii noastre. Este mândria noastră întru Hristos să o propovăduim cu eroism şi slavă, ca nişte fii adevărați ai marilor eroi ai Ortodoxiei.

Ortodoxie preafrumoasă, mireasă împodobită a lui Hristos, să nu te tăgăduim noi, nevrednicii, ci dacă vremurile şi împrejurările o vor cere, învredniceşte-ne să vărsăm pentru tine şi ultima picătură de sânge din noi!

MĂRTURISIRE DESPRE HRISTOS

Domnul a spus şi rosteşte continuu din Sfânta Sa Evanghelie: "Cel care este sluga Mea credincioasă, cel ce se luptă cu vitejie pentru numele Meu, cel ce s-a botezat în numele Meu şi a rămas credincios şi mărturiseşte despre Mine în faţa oamenilor, cel ce Mă propovăduieşte ca Dumnezeu adevărat întrupat în om, cel care zice că M-am răstignit şi am înviat din iubire pentru oameni, despre acela voi mărturisi şi Eu în faţa îngerilor Tatălui Meu, în faţa îngerilor din ceruri".

Preamărit şi fericit este omul creştin, drept-credinciosul care va mărturisi în faţa tiranilor, în faţa ateilor, în faţa materialiştilor şi raţionaliştilor, dumnezeirea Hristosului nostru. Biserica noastră crede şi mărturiseşte că va naşte sfinţi până în vremurile de pe urmă, până la sfârşitul veacurilor, că va arăta fii sfinţi şi vrednici de cunună.

După cum vedem, astăzi nu avem oameni care să se nevoiască precum vechii asceţi şi pustia nu mai arată ca atunci sfinţi făcători de minuni şi purtători de duh. Care vor fi, deci, sfinţii timpurilor de pe urmă, de vreme ce nu lucrăm nevoinţa şi virtutea vechilor asceţi şi monahi? Trebuie să credem neclintit că în vremurile de pe urmă, în care am intrat deja, oamenii sfinţi vor fi aceia care vor da mărturie despre Iisus al nostru şi vor propovădui şi vor spune răspicat că Hristosul nostru este Dumnezeu adevărat, întrupat în om. Prin această mărturisire se vor încununa şi se vor sfinţi.

Mucenicii au dat mărturisirea cea bună în primii ani ai creştinismului. Minunile au fost foarte multe. Făceau minuni cu mare uşurinţă. Exista multă sfinţenie. Oamenii credincioşi erau plini de Duh Sfânt. Virtutea era lucrată din belşug. Acum însă noi nu mai avem virtuţi, noi ne străduim, dar nu reuşim nimic. Pretutindeni întuneric, pretutindeni amăgire, pretutindeni pierzanie. Toate păturile vârstei şi treptele sociale ale oamenilor sunt pline de păcat şi întuneric. Întunericul acesta al păcatului şi al lipsei moralei va înainta, se va întinde, şi cu cât vom fi mai aproape de capăt, de sfârşit, se va înteţi. De aceea, atunci chiar şi cea mai mică virtute, cea mai mică nevoinţă duhovnicească, va avea o valoare uriaşă în faţa lui Dumnezeu.

La început, un om îl ajuta pe celălalt în formarea duhovnicească, acum se împing unul pe celălalt spre rele, spre prăbuşire duhovnicească. Nu mai auzi discutându-se altceva între oameni decât despre un păcat sau altul. Desigur, problema păcatului trupesc se menţine şi domneşte în toate domeniile. Diavolul a reuşit cu răutatea lui, cu viclenia lui, să stăpânească peste gândurile şi dorinţele oamenilor. Astăzi cauza într-un război (să-i zicem război şi să nu-l numim înfrângere) este cugetul trupesc. Se străduieşte să ne păteze gândirea, cele cinci simţuri, atât trupeşti, cât şi sufleteşti. Şi în felul acesta să ne întineze atât de tare încât Sfântul Duh să nu găsească loc să Se sălăşluiască în noi, încât să nu purtăm Duhul lui Dumnezeu, să nu primim focul iubirii lui Dumnezeu care ar putea astfel să ne renască, să ne reînvioreze şi să ne facă puternici ca să putem înfrunta toate cele câte se vor întâmpla în viaţa noastră.

Va trebui să ne străduim să ne curăţim pe noi, să ne curăţim pe dinăuntru şi pe dinafară, şi îndeosebi să ne curăţim cugetul. Căci din cuget pornesc toate relele, atât în inimă, cât şi în trup. Răul se exteriorizează prin membrele trupului, după ce mai înainte cugetul şi mintea devin slujbaşi ai păcatului. Aşa cum vedem, albinele nu merg la florile care nu au polen, ci merg acolo unde există polenul, pe care îl culeg şi prepară gustoasa miere. Şi Sfântul Duh umblă, şi unde găseşte cuget şi minte curată, liniştită, se aşează şi rodeşte. *Zis-a cel nebun în inima lui: nu este Dumnezeu*. Nebun este acela care nu se poate înfrâna. Gândirea nu cârmuieşte bine în el, nu are cârmuire sănătoasă, de aceea face greşeala de a se exprima şi a spune că nu există Dumnezeu. Cea mai mare prostie pe care o poate spune omul este să zică că nu există Dumnezeu. Dumnezeu este în el, este în sufletul lui, dar el este străin de Dumnezeu. Nu are nici o legătură şi nici un contact cu Dumnezeu.

Păcatul a făurit un zid, a despărţit lucrurile şi le-a făcut de netrecut. Aşadar, ca să primim Sfântul Duh şi Acesta să ne facă puternici şi să ne învrednicească să mărturisim dumnezeirea lui Hristos, va trebui să ne nevoim, să ne curăţim şi să ne încununăm. Sfinţii vremurilor de pe urmă vor fi mărturisitori. Cei care vor mărturisi că Hristosul nostru este Dumnezeu adevărat întrupat...

Dumnezeu a fost, este şi va fi. Şi Sfântul Duh, precum îi va întări pe aceia, ne va întări şi pe noi, dacă iubirea şi mila lui Dumnezeu voieşte să ne miluiască, şi îngăduie şi ne învredniceşte şi pe noi să dăm mărturisirea bună, în faţa ateilor, în faţa celor lipsiţi de evlavie, şi să ne învrednicim şi noi muceniciei.

Căci lucrările noastre sunt atât de nefolositoare, păcatele noastre sunt atât de multe, patimile noastre adevărate fiare; o mucenicie ne va salva, o mărturisire a credinței. Gândiți-vă ce frumos e când un creştin mărturiseşte în timpurile noastre, când mărturiseşte în fața celor ce nu cred în dumnezeirea lui Hristos, în dumnezeirea în trei ipostasuri, şi când, pentru o clipă, îl iau îngerii şi încep marşul triumfător al izbânzii şi al laudelor!

Toți zicem: "Dar cum să mucenicim?". Noi nu putem să îndurăm o durere de dinți şi primul care nu poate asta sunt eu. Ne înțeapă un mărăcine sau altceva şi începem imediat să simțim durerea, să strigăm; avem nevoie de spirt şi de altele. Când ne doare puțin, alergăm îndată la doctor, la medicamente. Dar acolo nu vor fi astfel de cazuri, acolo va fi mucenicie curată. Lucruri înfricoşătoare! Ce se va întâmpla atunci?...

Vă voi aduce exemplul unui mucenic, al unui tânăr care a mucenicit cu mult timp în urmă. Şi veți vedea cum muceniceşte omul şi cum dimpreună cu ispita vine şi puterea de a o birui. Dumnezeu îl cheamă pe un om la mucenicie. Pe când înainte era laş şi fricos, după aceea ajunge la neînfricare. Dar cum? Ascultați.

Un domnitor se pregătea să meargă la război şi, cum se obişnuia, trebuia să se ducă la ghicitor, ca să primească informații de la diavol, să-i spună dacă va învinge sau nu în război. Acest domnitor s-a dus la ghicitor, a întrebat dacă va birui sau nu şi ghicitorul, adică diavolul, a zis: "Îți voi răspunde dacă scoți din oraşul tău moaştele Sfântului Mucenic Vavila şi ale celor trei tineri". Aşa stând lucrurile, domnitorul le porunceşte creştinilor să ia sfintele moaşte ale acestor sfinți şi să le scoată afară din oraş, ca să poată diavolul să-i răspundă dacă va birui în război. Creştinii noştri, mari şi mici, chiar şi copiii, au luat sfintele moaşte şi le-au scos cu cântări şi imnuri. Şi ziceau: "Idolii neamurilor sunt aur şi argint, lucrarea mâinilor oamenilor, ochi au, dar nu văd, urechi au, dar nu aud". Auzind domnitorul toate acestea a zis: "Aceştia ne înjură cu vorbele astea ale lor", şi a trimis ostaşii să-i aresteze pe unii dintre ei. Între cei care au fost arestați se afla şi un tânăr de 18 ani, pe nume Teodor. Pe acest Teodor l-au spânzurat de un stâlp, i-au scos hainele, au apucat nişte gheare de fier înzestrate cu cuțite şi i-au jupuit pielea, i-au făcut răni adânci, încât sângele curgea păraie. Vă dați seama, să-i jupoaie de viu copilului toate membrele lui? A fost un adevărat măcel. Apoi de dimineață până seara, soldații s-au schimbat unul după altul şi aproape că l-au omorât. Văzând că va muri şi că nu mai are vlagă în el, l-au dezlegat şi l-au dat părinților săi. Părinții şi-au luat copilul şi au început să-l îngrijească. Tânărul şi-a deschis ochii şi părinții au început să-i zică:

" - Fiul meu, cum de ai răbdat? Cum de nu ai gemut? Cum de nu ai strigat?"

" - Să vă spun. Când m-au spânzurat sus pe stâlp şi soldații au început să mă rupă cu acele gheare de fier, a început să mă doară şi durerea a mers până în inima mea. Şi am zis: «Teodore, rabdă această durere ca să scapi de durerea veşnică a iadului». Preocupându-mi gândirea cu acest cuget la iad, am zis să fac răbdare. Atunci când mă încurajam cu acest cuget şi am luat această hotărâre, văd că vin trei tineri preafrumoşi. Unul dintre ei avea în mâini un lighean cu mir ceresc. Altul avea prosoape mici şi s-au apropiat de mine. Al treilea a luat un prosop, l-a înmuiat în aromă şi mi-a uns fața. Din pricina acestei miresme a Sfântului Mir nu am mai simțit nici durerea, nici chinul, nici altceva. Trăiam o stare fericită şi îngerească. Mai bine să nu mă fi coborât niciodată de pe acel lemn şi să mă fi jupuit ani întregi ca să fiu fericit".

Vedem aici că în cazul mucениciei, Dumnezeu intervine în mod suprafiresc. Dumnezeu este Acela Care începe şi termină mucenicia. Dacă focul dumnezeiesc nu aprinde inima mărturisitorului, este imposibil ca omul să dea mărturie despre Hristos şi să rabde cu vitejie şi biruință. De aceea, când cugetul ne spune: "cum vei răbda mucenicia?" să credem că, dacă Dumnezeu vrea să mucenicim, va veni Însuşi Hristos, va trimite Sfântul Duh, va trimite foc din cer, ne va aprinde şi ne va da puterea mucениciei.

Văzând cum evoluează lucrurile în lume şi crezând în cele spuse de Biserica noastră, ne dăm seama că se apropie vremuri grele. Poate că suntem în cercul din exterior şi în continuare vom înainta în următorul şi în următorul, şi vom ajunge în centru. Să ne preocupe în mod deosebit *lucrul care trebuie*.

Să ne pregătim în întregime şi cu duhovnicie, să ne pregătim sufleteşte, să ne curățim pe dinăuntru de orice păcat. Să ne pocăim pentru păcatul pe care îl avem sau pentru ceea ce vom înfăptui mai târziu, încât să ne comportăm cât se poate mai bine în fața acestui sfârşit. Nu ştim dacă în zilele noastre vom ajunge la mucenicie. Părinții trebuie să se îngrijească de credința copiilor lor. Să sădească şi să transmită copiilor dreapta-credință. Să le vorbească despre dumnezeire, să creadă în Dumnezeu ca să nu se clatine

de duhul necredinței care domneşte pretutindeni. Căci dacă copiii noştri nu vor avea credință vitejească în suflet, cum îl vor înfrunta mâine pe Antihrist? Cum îi vor înfrunta pe antihriştii de acum care sunt diferitele erezii? Dacă nu avem credință curată în Hristos, nu avem temelie şi, fără temelie, casa se prăbuşeşte. Să dobândim în noi temelia puternică, serioasă şi statornică a credinței, încât mâine să facem față nevoinței pe care o va cere mărturisirea dumnezeirii Hristosului nostru... Prin urmare trebuie să întărim şi să însuflețim propria credință, şi aceasta ne va fi o mare binefacere.

***

* Credința ortodoxă se numeşte adevăr, pentru că nu are înşelăciune în ea, nu are minciună, nu este deşartă, ci este adevărul vădit pe deplin al Evangheliei.

* Biserica Ortodoxă binecuvântată ne ajută în chip minunat. Avem Sfânta Liturghie, pomenirile, milostenia, faptele bune, rugăciunea. Avem atâtea prin care Biserica noastră îi ajută pe cei adormiți. Ne trebuie credință şi viață ortodoxă. Să le ținem pe acestea în Biserica noastră Ortodoxă pe care a întemeiat-o Hristos şi pe care au stropit-o sângele mucenicilor şi eforturile, lacrimile şi nevoințele asceților şi ale sfinților ierarhi ai Bisericii noastre.

* Sufletul nostru are privilegiul nemuririi. Va lăsa lumea aceasta şi va pleca către Dumnezeu. Patria lui este în ceruri, căci este nestricăcios.

* Când noi cugetăm la viața cealaltă şi credem cu desăvârşire în ea, vom primi neîndoielnic dorința nevoinței.

* Învierea lui Hristos este prevestirea şi preînştiințarea că oamenii vor învia la a Doua Venire, în nestricăciune şi duhovnicie.

Despre Ortodoxie

* Trebuie să păstrăm Ortodoxia noastră cu precizie duhovnicească, pentru a avea cu noi harul Sfântului Duh. Să nu ne lăsăm târâţi de diferite doctrine şi să nu ne clătinăm de anumite întâmplări.

* Biserica Ortodoxă este ascetică, este preafrumoasă, are toată podoaba harului lui Dumnezeu... Biserica Ortodoxă are smerenia şi pocăinţa. Dacă nu ne smerim, nu mergem pe calea strâmtă şi nu trecem prin poarta îngustă. Ci pe calea strâmtă şi pe poarta îngustă vor intra câţi or să primească pocăinţa şi smerenia lui Hristos... De aceea numai prin smerenie şi prin pocăinţă ne vom îndrepta cu siguranţă intrarea în Împărăţia lui Dumnezeu.

* Să fim cu luare-aminte la viaţa noastră, să fie ortodoxă. Dacă vieţuirea noastră este cu luare-aminte, pe temelia poruncilor lui Dumnezeu,vom simţi în noi uşurare sufletească, pentru că nimic nu ne va învinui.

* Credinţa Ortodoxă este singura religie care exprimă adevărul în toată dimensiunea, în toată înălţimea, adâncimea şi lărgimea lui. Biserica ne vesteşte despre toate prin adevărul ei. Noi vom rămâne fii credincioşi ai Bisericii Ortodoxe, Biserica mucenicilor. Mucenicia lui Hristos va continua până la mucenicii şi mărturisitorii din vremea lui Antihrist... Să iubim Ortodoxia noastră şi să-i rămânem fii credincioşi până la moarte, ca să ne asemănăm cu Mântuitorul nostru Hristos.

* Trebuie să avem viaţă ortodoxă, ca să avem şi credinţă adevărată, statornică şi neclintită.

UN LUCRU TREBUIE

* *Un lucru trebuie*, această poruncă a lui Hristos este valabilă pentru noi toți, încât grija față de nevoile noastre de trai să fie atât cât e necesar şi să avem toți ca preocupare a noastră cum să ne facem plăcuți lui Dumnezeu, cum să ajungem la mântuirea sufletului nostru nemuritor. Toată grija noastră trebuie să fie cum să ne curățim sufletul, cum să îl modelăm după voia lui Dumnezeu, cum să facem să nu intrăm în iad. Mântuirea sufletului nostru nu este o joacă. Nu ne putem juca cu sufletul nemuritor.

* Suntem muritori şi suntem în trecere pe pământ, şi într-o zi vom pleca la cele veşnice, la Dumnezeu.

* Când nu avem mângâiere dumnezeiască, sufletul nostru nu îşi găseşte odihna în nici un fel, căci lucrurile materiale sunt străine de firea lui. Prin urmare, când sufletul omului se obişnuieşte cu cele ale lui Dumnezeu, prin rugăciune şi viață virtuoasă, atunci simte mulțumire şi siguranță, şi Îl simte pe Dumnezeu înlăuntrul său.

* De aceea trebuie să ne îngrijim încontinuu să curățim trupul nostru, să izbăvim conştiința noastră de legăturile nevăzute ale păcatelor şi atunci, cu harul lui Dumnezeu, vom reuşi *lucrul care trebuie*.

* Din faptele noastre se va vădi în ce măsură credem în Dumnezeu, în ce măsură credem în veşnicia sufletului şi a Împărăției lui Dumnezeu. De aceea să cugetăm cu toții serios şi să nu ne înşele diavolul şi păcatul în clipa în care avem nevoie de pocăință, lacrimi şi păreri de rău, şi să nu hoinărim încoace şi încolo, jucând, petrecând şi devenind altfel decât ne-a creat Dumnezeu. Nu, să lăsăm acestea şi să ne îngrijim cum să ne facem plăcuți lui Dumnezeu. Dumnezeu se uită la suflet, nu la cele dinafară. La cele dinafară se uită diavolul şi păcatul. Dumnezeu priveşte la cele dinăuntru, să înfrumusețăm sufletul nostru cu virtuți. Când ne împodobim pe dinafară, ne stricăm pe dinăuntru. Ne stricăm şi sluțim şi sufletul nostru. Pentru toate acestea Dumnezeu ne va cere socoteală.

* Aşadar să lăsăm grija traiului nostru şi să ne preocupăm de cum să lucrăm sufletul nostru şi să îl facem rodnic în fața lui Dumnezeu, căci moartea ne aşteaptă. Alt drum nu există. Toți vom trece pe acolo. Să ținem cont de asta, că fiecare dintre noi va muri şi va trece pe la tribunalul ceresc. Să ne îngrijim de judecata noastră.

* Nu avem nimic în stăpânirea noastră, nici măcar sinele nostru nu-l stăpânim. Toate sunt nesigure, toate atârnă de un fir de ață, căci putem să le pierdem pe toate, şi după moarte... Să cerem în rugăciunea noastră ca Dumnezeu să ne dea pocăință, întoarcere şi sfârşit bun, şi să primim răspuns bun înaintea Marelui Judecător.

* Noi, creştinii, suntem datori să ne îngrijim mult de modul în care ne vom mântui. Avem nevoie şi ne e absolut necesar să ne gândim la felul în care ne vom mântui. Să ne preocupăm şi să ne străduim a afla cum să ne mântuim.

* Înfricoşător lucru este mântuirea noastră! Acum trăim şi peste puțin timp murim, închidem ochii. Îndată ce îi închidem pe aceştia, ni se deschid ceilalți. Şi începe imediat cealaltă viață. Trăim însă ca şi când credem asta fără convingere. De aceea patimile şi slăbiciunile ne biruie, lumea ne atrage şi făureşte în noi alte idei, nu acelea pe care le vrea Dumnezeu.

* Trebuie să curățim sufletul nostru de viața noastră de aici, folosind diferite mijloace de curățire, precum taina sfintei spovedanii, lacrimile, nevoința, războiul cu gândurile, cu simțurile şi cu orice alt păcat. Mai întâi trebuie să curățim sufletul nostru şi apoi Dumnezeu ne va da harul Său. Şi când Hristos ne va da harul Său, când ne va deschide ochii sufletului, atunci sufletul nostru va deveni rai şi Împărăție cerească ce nu poate fi descrisă prin cuvinte!

* Întreaga viață a lui Hristos nu este altceva decât calea dreaptă, calea smereniei, iubirii şi iertării. Dacă ai smerenie, iubire şi iertare, eşti fiu al lui Dumnezeu, eşti frate al lui Hristos, eşti ucenic al lui Hristos, eşti omul care se va mântui, care va sta de-a dreapta Sa.

ADEVĂRURI PE CARE NU TREBUIE SĂ LE UITĂM

* Naşterea lui Hristos a fost nezgomotoasă şi smerită. A venit ca om, nu ca să judece lumea, ci ca s-o mântuiască. A venit ca să-l miluiască, să-l ierte şi să-l mântuiască pe om. A dat povețe mântuitoare, ne-a lăsat porunci, sfaturi şi pilda Sa sfântă pe care să o urmăm pentru a ne mântui sufletele noastre.

Toate aici pe pământ sunt trecătoare şi efemere, se duc ca un vis...

* Credem pe deplin în a Doua Venire a Domnului, care va fi măreață, înfricoşătoare şi slăvită...

Marii părinți ai Bisericii noastre, asceții care aveau minte curată şi lumina Sfântului Duh, au păstrat pururea în conştiința lor această înfricoşătoare a Doua Venire a lui Hristos. Au cugetat la ea încontinuu, şi asta i-a făcut să se îndurereze mereu şi ochii lor să nu înceteze a plânge...

* După moarte, omul este condus direct la tribunalul lui Dumnezeu. Până la a Doua Venire, lucrurile vor fi deja lămurite şi rezolvate pentru fiecare suflet. Atunci se va face împărțirea finală, se va termina toată sărbătorirea.

* Deoarece fiecare suflet omenesc va trece prin primul tribunal şi apoi va merge la marea Judecată, marele adevăr care va fi spus la sfârşitul vieții noastre trebuie să ne preocupe mai mult decât orice altă grijă. Lumea întreagă nu este vrednică şi nu prețuieşte cât un suflet. Sufletul este nemuritor, lumea este stricăcioasă şi se va sfârşi. Suntem aici pentru puțin timp... Să ne pregătim bine şi mântuitor pentru această mare Judecată prin care trebuie să trecem. Moartea ne pândeşte în fiecare clipă. Inima omului lucrează ca ceasul: la fel cum acesta se va opri la un moment dat, exact aşa se va opri din funcțiune şi inima omului. Şi atunci va urma aşezarea sufletului nostru, ori în Împărăția veşnică a lui Dumnezeu, ori în iadul cel veşnic, împreună cu diavolii.

* Să fim atenți să nu ne orbească lucrurile pământeşti, căci grija multă pentru cele trupeşti este amăgire. Grija pentru mântuirea sufletului nostru trebuie să fie neîntreruptă, la fel şi rugăciunea şi mulțumirea către Dumnezeu. Fie că avem necazuri, fie bucurie, mulțumirea să nu lipsească din sufletul nostru.

* Să nu credem că numai prin lucruri materiale îi putem fi de folos săracului. Trebuie să-i oferim şi hrană duhovnicească. De multe ori, chiar şi sufletul nostru este întemnițat, este sărac şi gol în fapte bune. De acesta să ne îngrijim mai întâi, să îl îmbrăcăm, să îl hrănim şi să îl scoatem din închisoarea osândei, vinovăției şi păcatului. Şi când ajutăm sufletul nostru, e uşor apoi să-l ajutăm şi pe aproapele nostru.

Priviți cât de jos a coborât Hristos. A coborât şi a zis: “Primiți-Mă şi pe Mine ca pe un sărac; orice oferiți acestui sărac, Mie îmi oferiți. Şi Eu voi lua ceea ce îmi oferiți voi şi pentru aceasta vă voi da Împărăția Mea“.

Legea Evangheliei şi poruncile lui Dumnezeu nu sunt grele, nu sunt de neînfăptuit; înfăptuirea poruncilor lui Dumnezeu este fericire şi nu nefericire. Omul suferă când simte ură, când simte gelozie, când simte răutate. Şi preferăm să suferim decât să iubim. Când îl miluieşti pe sărac, trebuie să simți fericire, să simți bucurie, pentru că l-ai făcut să-şi afle odihna. Era înfometat şi acum nu-i mai e foame, ori îi era frig şi acum s-a încălzit. Era la închisoare, tu ai plătit şi acum este liber. Aceste fapte nu sunt grele şi omul se simte foarte fericit. Iată calea lui Dumnezeu!

* Poruncile lui Dumnezeu nu sunt grele, sunt foarte uşoare, odihnesc, răcoresc şi nasc fericire în sufletul omului. De aceea Hristos nu a cerut multe lucruri. Şi la a Doua Venire nu va zice: “De ce nu ați lucrat nevoința?“. Nu. Va zice: “De ce nu l-ați îmbrăcat pe sărac, de ce nu l-ați mângâiat pe cel întemnițat?“. Ce sunt acestea? Faptele dragostei. De aceea a spus Hristos: “Cine este cel care Mă iubeşte? Cel ce ține poruncile Mele. Cel ce nu Mă iubeşte pe Mine nu ține poruncile Mele“. Prin cercetarea pe care a făcut-o celor de-a stânga, a vrut să le zică: “Voi nu ați avut dragoste şi, pentru că nu ați avut dragoste, nu puteți intra în cămara dragostei“. Cămara dragostei se câştigă numai cu iubire şi jertfă. De aceea va trebui, cu dragoste şi smerenie, să intrăm în Împărăția cerurilor.

Strâmtă şi dureroasă este calea ce duce la Viață. Drumul larg îi duce pe oameni în iad. Care este drumul larg? Viața lumească nepăsătoare şi zilele ce trec fără folos, goale...

Nu trebuie să ne amăgească diavolul, ci să ne străduim, cum se spune în Evanghelia Hristosului nostru, să curățim interiorul potirului, care este sufletul nostru, inima noastră, mintea noastră. Dacă vei

curăți potirul pe dinăuntru va fi curat şi pe dinafară, omule. Prefăcutule, nu-l spăla pe dinafară şi înăuntru să-l laşi necurățit. Ochii lui Dumnezeu le văd pe toate. Pe oameni îi vom păcăli, vom arăta altă față, dar cele dinăuntru sunt cunoscute de către Dumnezeu. Să ne străduim să devenim cum trebuie pe dinăuntru, să ne schimbăm. Să umplem timpul pe care ni l-a dat Dumnezeu cu fapte bune, cu gânduri bune, cu simțăminte curate.

Să nu ne preocupăm cu vorbe deşarte, să nu ne ocupăm cu discuții necuviincioase şi vătămătoare. Să ne ferim limba noastră de la a-i judeca pe oameni: pe fratele nostru, pe aproapele nostru. Nu, să nu facem asta! Să ne judecăm pe noi, să ne osândim pe noi. Dacă ne osândim, ne vom izbăvi de osânda lui Dumnezeu. Dacă osândim, vom fi osândiți, şi dacă judecăm, vom fi judecați; şi cu măsura cu care vom măsura altora, ne va măsura şi nouă Dumnezeu.

Fiecare clipă care trece nu se mai întoarce. Diavolul câştigă timpul nostru, şi în acest scop ne preocupă cu lucruri pământeşti şi trecătoare, încât să nu oferim mai mult lui Dumnezeu şi sufletului nostru. Să fim cât mai atenți să ne aflăm în stare de veghe, să priveghem cu mintea, cu inima, să nu lăsăm să intre gândurile urâte, să nu lăsăm inima să se molipsească.

Dacă nu suntem cu luare-aminte, chiar şi în biserică putem să păcătuim mult. Când venim la biserică şi nu ne îmbrăcăm decent, şi prin lipsa de cuviință a îmbrăcăminții noastre îi provocăm sminteală vreunui om, Biserica devine pricină de sminteală. Şi venind omul să se curățească pe sine, pleacă şi mai murdar. Pentru că privirea lui a căzut undeva, pe ceva indecent. De aceea trebuie ca îndeosebi femeile să aibă foarte mare grijă ca atunci când vin la biserică să fie îmbrăcate cuviincios, atent. Răspunderea este foarte mare şi este un păcat pe care oamenii nu-l mărturisesc. Îşi spun păcatele, dar nu-i auzi spunând: "Ştii, părinte, în vremea necunoaşterii, când nu-l cunoşteam pe Dumnezeu, nu cunoşteam Evanghelia, pocăința, nu am fost învățat şi poate prin neatenția îmbrăcăminții mele am smintit oameni. Fie cu hainele, fie cu locul în care şedeam, fie cu poziția mea".

Acestea sunt păcate pe care diavolii ni le pot reproşa, şi noi vom zice: "Dar cum s-au întâmplat acestea?"

"- Iată, când purtai haina aceea, când şedeai aşa, când nu ai avut grijă şi nu te-ai aşezat unde trebuia, l-ai smintit pe acel om."

Atunci sufletul acela va fi țintuit de vinovăție şi astfel judecata va fi pe măsură. Vreau să spun, cu smerenie, că trebuie să fim atenți la toate astea, căci vom pleca din lume şi vom merge la tribunal, vom merge la judecată... şi acolo vor fi spuse toate. Să avem grijă, deci, să fim cuviincioşi în toate. Să curățim interiorul potirului nostru, sufletul nostru, inima noastră. Şi unde simțim vinovăție, să ne pocăim.

Sfântul Vasile cel Mare a zis: "Nici femeie nu am cunoscut, dar nici feciorelnic nu sunt". Când Sfântul Vasile cel Mare a zis că în viața feciorelnică pe care a trăit-o nu a cunoscut femeie, căci nu a fost căsătorit şi nici nu a păcătuit, dar nici cu vreo femeie nu este, s-a referit la gândire. Gândul păcătos trece şi dacă nu avem grijă, ne poate lăsa urme, ne poate lăsa pete şi murdării. Prin urmare, când ne pătăm, de ce avem nevoie? De spălare, de curățire. Cum se face curățirea? Curățirea se face prin lacrimi, se face prin spovedanie şi pocăință.

De aceea trebuie să avem grijă să nu ne biruiască cele lumeşti sau cele care astăzi ni se oferă ca fiind foarte bogate. Mă refer la ceea ce iubeşte omul: îi place să se înfrumusețeze şi să se gătească, îi plac podoabele scumpe...

Când eu nu am grijă, ca om, şi provoc ispită fratelui meu, surorii mele, prin împodobirea neatentă, atunci eu port vinovăția în spate. Lucru ce trece neobservat. De câte ori, dacă ne cercetăm conştiința, vom vedea că în viața noastră lumească, poate chiar şi acum, nu suntem atenți? Prin urmare producem sminteală. Pe aceste păcate nu le cunoaştem; să le mărturisim şi vor fi şterse.

De aceea să fim cu luare-aminte la aceste lucruri, ca să fim pregătiți. Moartea este înfricoşătoare, nu este joacă. Dacă vreunul dintre noi a cunoscut câte ceva despre moarte, dacă a fost primejduit de boală, a văzut cât de înfricoşătoare este. Vedeți cum lăcrimează omul sau chiar plânge, şi ochii îi sunt neliniştiți în ceasul morții? Deoarece vede cum vin puterile potrivnice, vin diavolii să-i smulgă sufletul. Şi sufletul tremură cum tremură frunza de toamnă la cea mai uşoară adiere de vânt.

Troparul slujbei de înmormântare zice: "Ce luptă are sufletul când se desparte de trup, cât lăcrimează atunci, către îngeri îşi ridică ochii şi în zadar se roagă; către oameni îşi întinde mâinile şi nu are cine să-l ajute". Spune că îşi întoarce ochii către îngeri şi nu primeşte nimic. Căci îngerii zic: "După

faptele tale, aliluia. Te-am fi ajutat dar trebuia să ne ajuți şi tu cu faptele tale". Îşi ridică mâinile spre oameni şi le cere să-l ajute. Şi ei zic: "Cum să te ajutăm? Noi nu ne putem ajuta pe noi, cum să te ajutăm pe tine?" Şi atunci omul îşi dă seama de adevăr. Dar ce mai poate face în ceasul acela, când îi iese sufletul?

Această cercetare, acest adevăr, această realitate pe care vedem că o trăieşte fiecare om apropiat nouă, când pleacă din viață, ar trebui să ne fie lecție, pentru a ne pregăti pe noi acum, pentru ca atunci când va suna ceasul, să fim gata. Şi cu toate că ne vom amărî, căci moartea este din natura ei grea şi amară, dacă conştiința nu va mărturisi împotriva noastră, vom simți un balsam în suflet. Sufletul nădăjduieşte, simte că ceva se va întâmpla. De aceea deci, înainte de a sosi acel ceas înfricoşător, înainte de a veni această primă judecată a sufletului, şi apoi marea Judecată de la a Doua Venire, să ne pregătim, să fim atenți, să ne grăbim acum; nu mâine ori poimâine. De astăzi, din clipa aceasta, să punem în sufletul nostru pocăință şi să ne întoarcem la Dumnezeu. Şi când Dumnezeu va vedea această intenție bună din partea noastră, ne va ajuta. Şi va spori această mică intenție a noastră şi o va face mare, încât să ne putem învrednici de mântuirea sufletelor noastre.

* Hristos, Mântuitorul nostru, cunoscând toate câte se vor întâmpla, ni le prevesteşte în Sfânta Lui Evanghelie, pentru ca să luăm măsuri şi să ne pregătim. Să nu avem nici o justificare că nu ni le-a spus, că nu le-am citit, că nu le-am auzit şi că de aceea nu ne-am pregătit. Nu, Hristos ni le-a spus amănunțit. La fel Biserica şi Sfinții Părinți Propovăduitori şi toți cuvioşii lui Dumnezeu vorbesc despre cele pe care trebuie să le lucrăm. Adică despre faptele luminii, ale Evangheliei, pe care, lucrându-le, să scăpăm de toată această uriaşă primejdie.

Din nefericire, toate lucrurile, şi mai ales păcatul, ne arată, precum se vede, că se apropie sfârşitul. Auzim de războaie, şi se vor face. Vedem cutremure. Vedem păcatul, vedem satanismul, şi ce nu ne văd ochii? Tehnologia va ajunge până la a ne scoate din minți, din credință. La ce să ne mai aşteptăm?

Cu toate că şi moartea fiecărui om este o a doua venire, totuşi o aşteptăm acum şi o vedem venind la modul general. De aceea să ne pregătim încontinuu, să ne curățim, să fim neprihăniți pe dinăuntru, să lucrăm faptele luminii, cele pe care ni le spune Hristosul nostru, faptele dragostei. Inima noastră să devină lipsită de răutate, precum a pruncilor. Aşa cum a zis Domnul: "Dacă nu ne vom face ca şi copiii în nerăutate şi în dragoste, nu vom putea intra în Împărăția Cerurilor". Nu zice să avem mintea copiilor şi judecata lor, ci nerăutatea inimii la care să ajungem în legătură cu aproapele nostru. Acesta poate să ne facă rău, să ne înjure, să ne batjocorească, să râdă de noi, să ne privească cu trufie, noi trebuie să ne păstrăm inima în nerăutate, precum pruncii, şi astfel ne vom mântui. Dar dacă începem să pretindem ce-i al nostru bătându-ne cu pumnii în piept şi să cerem dreptate, vom fi găsiți vinovați. Căci Evanghelia nu ne spune să răspundem răului cu rău.

Mai mult decât toate să ne aducem aminte de ziua aceea înfricoşătoare a Judecății, şi desigur, cum a zis Sfântul Siluan Athonitul, să medităm la iad, încât noi să ne ferim a ajunge la această stare. Când această meditație va deveni pentru noi temelie şi viață, vom fi ajutați să ne ferim de faptele întunericului şi astfel vom scăpa de acest groaznic şi înfricoşător iad. Să ne închinăm, să-I mulțumim şi să-L slăvim pe Hristosul nostru, care S-a făcut om pentru ca noi să devenim dumnezei. Să-L cântăm şi să-L preamărim pentru că S-a jertfit pentru noi, ne-a deschis ochii, ne-a arătat drumul luminii, ni l-a trasat şi ne-a ajutat să păşim pe el. Ne-a dat ca armă cu care să-i lovim pe vrăjmaşi în dreapta şi-n stânga, arma luminii, Evanghelia Lui, în care sunt scrise toate, pentru a ajunge biruitori la final, la poarta de aur pe care scrie Ierusalimul Ceresc. Ierusalimul Ceresc îşi aşteaptă copiii şi copiii lui sunt cei care urmează modelul, şi modelul este Hristos. Amin.

POVEȚE PĂRINTEŞTI

* Trebuie să avem luare-aminte şi rugăciune. Una ajută pe cealaltă, precum se ajută mâinile una pe alta; luarea-aminte aduce rugăciunea şi rugăciunea aduce luarea-aminte.

* Rugăciunea să fie spusă încontinuu, fie grăită, fie în minte; să nu se oprească niciodată; întreruperea rugăciunii şi trândăvia sunt ca şi când cineva ar purta arma sa pe umăr, în vreme ce duşmanul îl ucide; pe când, dacă îşi ține mereu degetul pe trăgaci, îndată ce apare duşmanul el trage primul şi îl omoară.

* Diavolul tremură la numele lui Iisus Hristos şi când rugăciunea se face astfel încât cineva să înțeleagă ce a cerut, adică să fie conştient, atunci frica diavolului este mult mai mare.

* Spuneți rugăciunea; aceasta sfințeşte gura, sfințeşte aerul, sfințeşte locul în care a fost rostită.

* Prin citire, prin convorbiri duhovniceşti, îl loveşti pe vrăjmaş în cap, peste picioare, peste mâini. Prin rugăciunea minții îl loveşti în inimă, de aceea şi reacționează atât de cumplit.

* Rugăciunea să fie spusă într-una, zi şi noapte, din gură, din minte, din suflet. Să nu lăsăm mintea fără ocupație, ci să lucreze la rugăciune sau la contemplare, pentru că altfel vine semănătorul cel rău şi seamănă tulburare în suflet. Monahul care nu zice rugăciunea este monah doar pe dinafară.

* Numele lui Iisus sfințeşte gura, mintea şi inima; diavolul se străduieşte să oprească rugăciunea prin diferite griji, treburi şi nevoi; după ce a fost legat, ca să zicem aşa, stăpânul casei, lesne este după aceea să-şi facă treaba; de aceea trebuie izgonită imediat din minte orice închipuire, orice lucru. În vremea rugăciunii, nimic să nu preocupe mintea, să nu existe nici un lucru pământesc de care mintea să se îngrijească. Spune: “da, diavole, mâine, când îmi voi termina rugăciunea, le voi face pe toate; dar acum exist doar eu şi Dumnezeu, nimic altceva“.

* Diavolul ia mintea şi o duce unde vrea el; când mintea se întoarce, aduce în suflet toată mizeria şi provoacă maladii şi boală în suflet. Leacul, terapia, arma împotriva risipirii minții este trezvia. Diavolul îşi macină toate puterile lui ca să distrugă trezvia.

* Vindecarea definitivă de patimi se face prin oprirea nălucirilor, adică a risipirii minții. Păcatul nu se poate face dacă nu se primeşte mai întâigândul păcatului. Mai întâi se predă omul cel lăuntric, prin nălucire, şi apoi urmează păcatul din afară.

* Dacă mintea nu se curățeşte de năluciri, Dumnezeu nu scrie pe lespedea minții cuvintele Sale.

* Diavolii pun o mulțime de piedici pentru ca omul să nu se roage, deoarece toate cursele, toate capcanele diavolilor, sunt distruse prin rugăciune.

* Rugăciunea este o armă atotputernică care nu lasă păcatul să se apropie. Diavolii tremură la rostirea numelui lui Iisus Hristos.

* Lucrarea trezviei este meşteşugul meşteşugurilor şi ştiința ştiințelor; e nevoie de un învățător potrivit, care să cunoască bine meşteşugul. Dar e nevoie şi de ascultare deplină, întrucât, dacă pentru a învăța un meşteşug ori ştiință trebuie să faci ascultare către învățător, cât de multă ascultare trebuie să faci aici, în ştiința duhovnicească, unde diavolul încearcă să strice, să împiedice toată lucrarea: e ca şi când, de pildă, maistrul ar încerca să-l învețe pe ucenic o meserie, iar un alt maistru, de alături, se străduieşte încontinuu să deformeze învățăturile primului şi se sileşte să-l convingă pe ucenic că altfel stau lucrurile. Aşadar, gândeşte-te acum dacă e posibil ca ucenicul să învețe vreodată meseria ascultându-l pe diavol, pe cel rătăcit, fără să-l asculte întru totul pe adevăratul maistru şi dascăl duhovnicesc şi fără să nesocotească sfaturile diavolului.

* Deoarece lucrarea minții noastre nu este desăvârşită, de aceea nu primim mângâiere duhovnicească şi căutăm mângâiere prin vorba lungă, râs şi întoarcere către cele din afară.

* O cugetare diavolească te chinuie şi, dacă nu te spovedeşti sau nu te rogi, ca să fugă cugetarea, aceasta devine tortură; cât de înfricoşător este să fii cu diavolii!

* Sfinții Părinți foloseau aducerea aminte de moarte ca pe o cale de trezvie şi plângeau într-una, rugându-se să nu păcătuiască. Cât trebuie să ne rugăm noi, cei bolnavi!

****

* Cu cât te osteneşti mai mult, cu cât te nevoieşti mai tare, cu atât mai mare comoară îți aduni în ceruri. Har mare vine în aceia care s-au chinuit, care au suferit mult; în aceia care au trecut prin mari ispite.

* Osteneala, sudoarea, chinul, smerenia, umilința, disprețul de sine, acestea îl clădesc pe monahul adevărat, acestea sunt cununile veşnice. Dacă monahul nu este strivit, nu se face vrednic de a-L urma pe Mielul cel blând, în vecii vecilor. De aceea diavolul cel mândru războieşte monahismul, de aceea îi pune pe cei din lume să nesocotească monahismul.

* Mustrările sunt ca apa sărată care păstrează dinții puternici şi aduce sănătate şi apărare; pe când laudele sunt ca dulciurile care distrug dinții.

* Pentru ostenelile virtuții vom afla odihnă în cealaltă viață; truda aceasta este aurul care se adună în cămările lui Dumnezeu; este sămânța. Acum semănăm, după moarte vom secera şi vom fi uimiți de recoltă. Cu ostenelile şi suferințele de aici, zidim palatul nostru din Ceruri. Acum nu se vede nimic.

* Îngerul Domnului scrie cât te-ai ostenit, cât ai suferit în fiecare zi; şi în vreme ce ziua se pierde, plata rămâne. Când vom muri se va face socoteala şi vom lua răsplată pentru silința noastră.

* Unde sunt astăzi oamenii care, pentru iubirea lui Hristos, se supun chinurilor şi disprețului?

* Sfinții Părinți s-au străduit să se ostenească cât mai mult cu putință, pentru că ştiau că vor găsi mai multe bunătăți în cer.

* Viața de acum este ca un târg; toți schimbă mărfuri, asudă, se ostenesc ca să câştige mai mult; după ce se termină târgul, fiecare are câştig după cum s-a străduit.

* Silința aduce smerenie, întristare, lacrimi; fără trudă, Hristos nu dăruieşte harul Său.

****

* Ispitele sunt ca furtunile de pe mare; în vremea furtunii lemnele şi murdăriile din mare sunt aruncate afară; marea se curățeşte şi devine liniştită. Prin ispite se face curățirea, apropierea de Dumnezeu, înfierea duhov-nicească; la urmă omul devine un mic dumnezeu după har. Dar să-L rugăm pe Domnul să scăpăm de ispita din îngăduința Sa, pentru că atunci mântuirea omului atârnă de un fir de ață.

* Harul experienței de după ispită are valoare mult mai mare decât harul care vine şi se face din mulțumire şi fericire; căci acest har pleacă peste puțin timp, pe când harul experienței rămâne toată viața omului.

* Folosul ispitelor este mare, dacă ele provin de la Dumnezeu, spre învățătură. Prin ispite se dobândeşte virtutea. Dar să ne rugăm ca ispitele să nu vină din îngăduința lui Dumnezeu, căci acestea sunt mai presus de puterile noastre. Dumnezeu îngăduie asemenea ispite din pricina egoismului nostru; desigur toți avem egoism, dar aici e vorba de egoismul care şi-a făcut locaş înlăuntrul nostru şi nu vrem în nici un fel să-l dăm afară şi atunci Dumnezeu îngăduie să vină peste noi ispite care sunt mai presus de puterile noastre. Atunci două lucruri se pot întâmpla: ori te smereşti şi Dumnezeu te iartă, ori, datorită marelui păcat al egoismului, te faci şi mai rău şi atunci se ajunge la sinucideri, ieşiri din monahism etc. De aceea să-L rugăm pe Domnul să ne izbăvească de asemenea ispite.

* Judecarea este egoism; nu vezi greşelile tale, ci pe ale celuilalt. Un părinte ce avea darul înainte-vederii a văzut harul plecând de la un monah pentru că îl judecase pe un alt monah. Un avva s-a mântuit şi numele i-a fost scris în cartea vieții întrucât nu i-a judecat pe frații ce se purtau necuviincios. Un alt avva a fost pedepsit trei ani de către un înger pentru că a căzut în judecarea aproapelui.

* Ispitele care vin la om au scopul de a-l smeri.

* Mi-a spus părintele meu: “Din ispitele mari am primit har mare, am simțit harul, l-am atins. De aceea trebuie să avem răbdare şi să îndurăm cu nădejde ispitele“.

****

* Într-o şcoală, unii sunt notați foarte bine, alții binişor iar alții sunt respinşi. Acelaşi învățător, aceleaşi povețe. E de vină învățătorul sau elevul? Elevul silitor citeşte zi şi noapte, se nevoieşte, nu doarme noaptea şi astfel sporeşte.

* Să nu pierdem nici un minut; vom cere un minut din timpul nostru pierdut şi nu ni se va da; de aceea, în fiecare minut din viață să facem lucrarea cea bună.

***

* Diavolul urăşte mult schima îngerească, haina neagră, şi o războieşte; ştie că monahii vor lua locul pe care el l-a avut (vor înlocui tagma îngerilor ce au căzut). Numele monahilor sunt scrise în cartea îngerilor. De aceea turbează diavolul şi îi face şi pe oameni să turbeze împotriva schimei monahale.

* La rasă trebuie să cugetăm că este haina cinstită pe care au purtat-o mii de sfinți şi făcători de minuni; mulți dintre ei au fost împărați, prinți, episcopi, minți luminate.

* Cât trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru marea cinste pe care ne-a făcut-o chemându-ne în aşezarea monahală, dintre milioane de alți oameni! Nu cumva suntem noi nevrednici de o asemenea cinste?!

* Zic Părinții: dacă oamenii ar cunoaşte slava pe care o vor primi monahii în cealaltă viață, ar pleca toți în pustie ca să se facă monahi. Iarăşi, dacă ar fi cunoscut războiul venit din partea vrăjmaşului şi suferințele, nimeni nu ar fi plecat din lume.

* Pentru a dobândi iubirea către Dumnezeu şi pentru a se mântui, Părinții au părăsit lumea şi pe cele lumeşti şi au plecat în pustie; şi dacă atunci ar fi strigat: "Plecați din lume!", când virtutea era mare, cu atât mai mult ar striga astăzi, când în lume există o decădere aşa de cumplită.

***

* Dumnezeu vrea să mântuiască sufletul, dar acesta trebuie să conlucreze cu Dumnezeu; dacă sufletul nu vrea să conlucreze cu Dumnezeu, nu se va mântui.

* Dacă oamenii ar cunoaşte măreția Raiului, ar jertfi totul pentru a-l dobândi.

* Harul Domnului este acela care ne ține; lutul nu se sfărâmă când îl sprijină harul lui Dumnezeu. Dar dacă are îndrăzneală în sine, omul cade îndată; să nădăjduim doar în puterea lui Dumnezeu.

* Cu adevărat nespuse, nesfârşite, necuprinse cu mintea, necugetate şi veşnice sunt bunătățile Raiului; de aceea trebuie să ne dăm toată strădania, toată silința, oricât de greu ar fi pentru a câştiga viața veşnică. Acolo nu este nici durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârşit.

* Bunătățile pe care le-a pregătit Dumnezeu pentru copiii lui sunt de asemenea, valoroase şi de mare cinste, dar mintea noastră nu le poate pricepe.

* Din bucuria cerească şi din fericirea negrăită ne dăm seama că Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul nostru.

***

* Dacă ai smerenie, ai sfințenie şi dacă ai sfințenie eşti smerit.

* Dacă nu te slăveşte Dumnezeu, slava oamenilor este deşartă, amăgitoare. Dumnezeu nu vede fața, ci numai inima omului, oricine ar fi acesta.

* Adânceşte-te în smerenia nesfârşită a lui Dumnezeu. Domnul a luat trup ca să vină pe pământ, a îmbrăcat firea omenească, pentru că Dumnezeu este înconjurat de asemenea foc încât trebuia să ardă pământul şi pe oameni: "E cu putință să-L vezi pe Dumnezeu şi să trăieşti?". Cu adevărat, cât de mare a fost smerenia lui Dumnezeu! Dumnezeul slavei S-a născut şi a îngăduit să fie biciuit de făptura mâinilor Sale. Făcătorul tuturor este nesocotit, este părăsit de ucenicii Săi, care au promis că vor muri împreună cu El. E atât de greu ca omul să se încline în fața acestei smerenii a lui Iisus Hristos, să se smerească, să se nesocotească? Nu, desigur. Domnul Însuşi a arătat: smerenie nesfârşită, iubire nesfârşită şi supunere nemărginită.

Aceste trei virtuți sunt absolut necesare pentru ca omul să se mântuiască.

* Smereşte-te cât poți de mult; chiar de vei cere să fii socotit ca o pocitanie, ca ceva scârbos. Chiar Apostolul Pavel a spus: "Ca un gunoi ne-am făcut... nebuni pentru Hristos".

* Cine eşti tu, viermele pământului, plin de atâtea păcate, care nu vrei să te smereşti, să te dispreţuieşti, când Făcătorul, Domnul Care e slăvit de îngeri S-a smerit, a fost scuipat, dezbrăcat în faţa oamenilor şi răstignit?

* Un monah s-a dus la un părinte sfânt şi l-a întrebat: "Cum ai dobândit o smerenie aşa de mare şi atâtea harisme, părinte?". Fiul meu, i-a spus părintele, eu sunt plin de slăbiciuni şi neputinţe, sunt mai rău decât toţi". Monahul a stăruit. Atunci părintele îi zice: "Primarul satului este ca împăratul în satul lui; însă când împăratul îl cheamă în capitală şi se întâlneşte cu miniştri şi generali, atunci vede că e un nimic, un zero; astfel, cu cât se apropie cineva de Dumnezeu, cu atât se smereşte mai mult".

* Smerenia este cea mai importantă dintre virtuţi; când o dobândeşti, vrăjmaşul nu poate să te lovească. Se dobândeşte încet-încet, îţi trebuie ani întregi pentru a o dobândi pe deplin; însă când o dobândeşti, nu mai e nevoie de strădanie, va lucra de la sine.

* După măsura smereniei pe care am dobândit-o se socoteşte sporirea noastră în viaţa duhovnicească, în monahism; sporirea în dobândirea smereniei duce la sporirea în dobândirea virtuţilor.

* Zidurile egoismului sunt sfărâmate prin trâmbiţarea smereniei lui Iisus Hristos; smerenia nesfârşită şi ascultarea făcută de Hristos distruge zidurile egoismului.

* Este mare păcat să-l urască cineva pe fratele lui (oricine îşi urăşte fratele este ucigător de oameni). Şi nu numai ură, ci chiar răceală sau cugete împotriva fratelui său dacă are, păcătuieşte.

* Osândirea de sine aduce două lucruri bune, smerenia şi nejudecarea aproapelui, care sunt neapărat necesare pentru mântuire. Când te învinuieşti într-una pe tine, atunci nu ridici capul, te smereşti, nu judeci pe nimeni.

* Să existe între voi iubire sinceră şi sfântă; unde nu există iubire întru Hristos, nu există viaţă duhovnicească.

* Dragostea către fraţi trebuie să fie puternică, sinceră, curată; aceasta se vede când îi răbdăm pe fraţi, când îi ajutăm, când nu-i întristăm. Dacă avem dragoste către Dumnezeu, împlinim toată legea. Domnul a zis: "orice oferiţi celui mai mic dintre oameni, Mie îmi oferiţi". Gândeşte-te acum: orice ajutor îi aduci unui om sărman, Îl slujeşti pe Însuşi Hristos, chiar dacă de multe ori un ajutor adus unui om din lume e folosit pentru a păcătui. Cât de mare răsplată are cel care îl ajută pe un monah care s-a închinat pe sine lui Dumnezeu!

* Mare lucru, într-adevăr, sa faci milostenie unui om, căci vei lua răsplată în cer; cât de important e să miluieşti un suflet care este veşnic şi neprihănit!

* Părinţii dădeau orice, numai să nu-l întristeze pe fratele lor. Nu vă amărâţi, deci, unul pe altul.

* Să fim cu luare-aminte ca să nu-l smintim pe fratele nostru.

* Aducerea aminte de moarte sensibilizează conştiinţa, luminează mintea, arată drumul cel curat.

* Loveşte fiecare cuget care vine să te ucidă: loveşte-l cu tăişul rugăciunii. Cu fiecare rugăciune îi tai picioarele, mâinile, capul, în final îl faci bucăţi şi dacă îl cauţi, nu mai există.

* Prin risipirea minţii, diavolul se străduieşte să împiedice mintea să ducă numele lui Iisus Hristos în inimă, adică împiedică rugăciunea curată.

* E nevoie de spovedanie curată. Cei ce au fost vătămaţi, răniţi sau omorâţi, au păţit acestea din cauză că nu şi-au mărturisit cum trebuie cugetele lor.

* Cugetele se aseamănă cu viermele acela care încet-încet mănâncă lemnul pe dinăuntru; astfel, pe dinafară lemnul pare minunat, puternic, dar pe dedesubt a fost distrus, încât deodată se rupe de la jumătate. Aşa şi monahul şi mireanul care nu-şi spovedesc sincer cugetele, în final sunt nimiciţi, căci nespovedind chiar şi cel mai mic cuget, încet-încet sunt măcinaţi pe dinăuntru.

* Luptă-te din răsputeri să împiedici risipirea minţii. Risipirea minţii este păcat, este deşertăciune duhovnicească.

* Fii cu luare-aminte la ivirea cugetelor, la asaltul lor; îndepărtează-te imediat; spovedeşte-te grabnic. La fel este cu barajul unui râu: dacă îndată ce a apărut crăpătura va fi reparat, nu e nici un pericol, însă dacă este lăsat aşa, atunci apele vin cu sălbăticie şi mătură totul în calea lor; astfel şi cu cugetele, dacă nu ne luptăm cu ele dintru început, dacă nu le spovedim imediat, atunci vin cu furie şi distrug totul.

* Risipirea minţii este arma principală a diavolului; îndată ce aceasta îţi aduce în minte vreun chip sau vreun lucru, izgoneşte-le! Mintea umblă ca un hoinar prin vecinătăţi şi adună ca un burete toate mizeriile, aducându-le în suflet. Sileşte-ţi deci mintea să fie încontinuu în inimă şi să se ocupe cu rugăciunea sau cu

diferite alte lucrări duhovniceşti. Mintea s-a obişnuit să stea pe-afară; imediat ce observi demonul risipirii, adu-ți mintea ta în inimă. Opreşte cu orice preț risipirea minții.

* Toate relele din om provin din risipirea minții. Războieşte-te cu aceasta, ca Dumnezeu să pună în locul ei vederile Sale (contemplații, revelații).

* Părintele meu, Iosif, îşi cerceta conştiința în fiecare seară; ce nu a făcut bine, ce patimi au încă putere asupra lui, şi apoi le izgonea.

* Prin spovedania sinceră se vindecă toate rănile şi se iartă toate păcatele.

* Fereşte-te de vorba lungă. Prin vorba lungă te vatămi şi pe tine, îl vatămi şi pe fratele tău, pe care îl îndemni la vorbă lungă. Prin vorba lungă nu simți că păcătuieşti, nu te spovedeşti, şi astfel în cartea greşelilor sufletului tău se scrie un păcat care merge la judecată. De asemenea, spovedania nedeplină este păcat; dacă murim pe neaşteptate, cum îi vom ascunde lui Dumnezeu, ce-i vom spune despre vorba noastră lungă nemărturisită, despre spovedania noastră care nu a fost deplină, amănunțită şi sinceră, de vreme ce putem face o spovedanie curată?

* Să facem în fiecare zi socoteala duhovnicească. Ce am câştigat şi ce am pierdut: şi pentru fiecare faptă bună să-i atribuim izbânda lui Dumnezeu, iar pentru fiecare faptă rea să aruncăm vina pe noi înşine şi să ne îndreptăm. Dacă nu facem socoteala duhovnicească, există teama că vom eşua.

****

* Adevărul ne eliberează de legăturile minciunii şi amăgirii... Duhul lui Hristos ne-a unit şi suntem toți ca unul. Să ne rugăm pentru ceilalți, ca să ne întreținem unul pe altul cu dragostea şi cu unirea sufletească a lui Hristos. Să avem iubire unul către celălalt, să ne îngăduim unul pe altul, căci faptele noastre de multe ori nu sunt făcute cu grijă.

* Lui Hristos îi pare rău pentru noi şi nu ne părăseşte, dar îndepărtează harul Său de la noi, pentru ca omul să se cumințească şi să înțeleagă că a greşit şi să se întoarcă prin pocăință pe calea dreaptă, pentru ca iubirea binecuvântată a lui Hristos să revină. Hristos este mângâierea şi izbăvirea noastră.

* Fără învățăturile Evangheliei nu avem călăuză, nu avem busolă, nu avem nimic, nu ne putem mântui.

* Aici, la mănăstire, am venit ca la un cabinet medical, am venit să ne facem bine, nu să ne îmbolnăvim mai rău. La spital, bolnavii se ajută unul pe altul, se compătimesc, îi uneşte durerea. Pe noi de ce nu ne leagă dragostea lui Dumnezeu? Am venit aici să facem sacrificii unul pentru altul. Fără dragoste nu putem face nimic. Iubire desăvârşită are acela care se vinde pentru aproapele său.

* Cine este sârguincios în a face ascultare este plăcut părintelui său, ia lecțiile cele mai înalte şi merge la facultate. Când ne facem plăcuți părintelui, ne facem plăcuți lui Dumnezeu.

Pentru Hristos facem ascultare, nu pentru om, ascultarea merge la Dumnezeu prin părintele nostru.

* Unde există ordine şi pace, acolo este şi Dumnezeu; unde este dezordine, acolo este şi tulburare sufletească; iar unde este tulburare sufletească, acolo este şi diavolul.

* Când există rugăciunea părintelui, există ocrotire şi binecuvântare şi atunci omul sporeşte. De aceea nu trebuie să facem lucrurile cu neorânduială şi după bunul nostru plac, căci acestea nu ne sunt de folos pe calea duhovnicească.

* Apostolii şi toți oamenii sfinți au aşezat tot adevărul evanghelic pe credința şi neprihănirea vieții. Nu poate exista viață creştină dacă nu există neprihănire. De aceea fiecare dintre noi să rămână la cele pe care i le-a hărăzit Dumnezeu. Unul este în preoție, altul în viața de familie, altul în altă parte. Acolo unde l-a aşezat pe fiecare Dumnezeu, acolo să rămână şi să se nevoiască, ca să-L mulțumească pe Dumnezeu.

* Când Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate, îl facem pe Dumnezeu să ne dea mai multe... Lui Dumnezeu nu-i place atunci când cârtim.

* Câți în această lume au răbdat chinurile oamenilor, câți au fost învinuiți şi defăimați, înjurați şi îndurerați, câți au suferit de boli şi de alte răutăți, ridicându-şi crucea lor, au după aceea dreptul de a cere învierea. De aceea îngăduie Dumnezeu să ridicăm crucea şi să îndurăm suferințe, ca să căpătăm dreptul de a învia. Nu ridicăm crucea? Atunci să nu aşteptăm înviere.

Bunul Dumnezeu, ca să nu rămânem şi noi fără înviere, ne dă să ridicăm câte o cruce, pentru folosul veşnic al sufletului nostru.

* Eforturile întru Dumnezeu au mare răsplată şi îl învrednicesc pe om să primească slavă şi cinste de la Dumnezeu.

* Neprihănirea are mare căutare la Dumnezeu. E nevoie de luptă trupească şi sufletească. Să stăpânim bine gândurile noastre.

* Când inima noastră este curată, gura noastră nu va rosti vorbe rele. Când inima noastră este curată, frumoasă şi înmiresmată, frumuseţe şi mireasmă va împrăştia.

* Să cugetăm mereu la ultima zi din viaţa noastră, la ultimele clipe; astfel nu vom mai păcătui.

* Diavolul întinde curse zi şi noapte, sapă tranşee, adună materiale de luptă, şi noi facem învoială cu acest vrăjmaş?

* Diavolul este uneltitor şi viclean; zi şi noapte e grăbit, se grăbeşte să ucidă sufletul nostru; duhul viclean conlucrează cu alt duh viclean, ca să distrugă sufletul, şi noi suntem nepăsători de mântuirea sufletului nostru, în vreme ce ar trebui să ne grăbim; vrăjmaşul se străduieşte să ne mănânce timpul, zilele, lunile şi anii noştri, până ce ajungem la moarte şi atunci ne va spune: “ai făcut asta, ai făcut-o pe cealaltă“, iar conştiinţa va fi nevoită atunci să aprobe; dar dacă toate acestea sunt minciuni, dacă am ţinut legea, dacă am făcut ascultare, atunci diavolii nu ne vor putea face nimic cu învinuirile lor mincinoase. Noi, când vedem cursele satanei, închidem ochii şi mergem într-acolo; vrăjmaşul încearcă să ne convingă de lucruri neîntemeiate şi mincinoase. Şi în timp ce diavolul are putere să ne prindă în mrejele sale, de cealaltă parte, noi Îl avem pe Iisus Hristos, călăuza noastră, Care luptă împreună cu noi prin harul Său, prin îngerii Săi, prin Biserica Sa.

* Când aici, pe pământ, prin lucrări şi fapte bune curăţim sufletul nostru, acesta va fi pregătit să treacă vămile văzduhului... De aici va depinde încotro va merge omul după moarte.

* Când suntem pe drumul lui Dumnezeu, suntem fericiţi, dar dacă mergem pe drumul diavolului, ne întristăm.

* Când lipseşte rugăciunea, lucrul, privegherea, veghea, spovedania, atunci răutatea va veni în noi.

* Creştinul care doreşte să se mântuiască trebuie să-şi schimbe gândurile şi hotărârile, să se străduiască să trăiască mai decent, mai simplu. Să înceteze strădania înfrumuseţării exterioare şi să se înfrumuseţeze pe dinăuntru.

* Omul trebuie să se pregătească mai întâi prin pocăinţă, prin părăsirea vieţii păcătoase, prin îmbăierea cu sfânta spovedanie, prin post şi rugăciune, prin iubirea aproapelui, şi atunci se va apropia, se va împărtăşi şi se va învrednici de viaţa veşnică. Însă cel care merge cu neruşinare să se împărtăşească atunci când se simte nepocăit, când este nespovedit şi necurăţit, acela nu are evlavie faţă de ceea ce primeşte. De aceea nu este vrednic de viaţa veşnică, ci este vrednic de pedeapsă.

* Preoţia este o mare treaptă, şi prin evlavia pe care o arătăm către preoţi Îl cinstim pe Însuşi Dumnezeu şi harul Sfântului Duh.

* Dacă inima omului este curată, atunci şi cuvintele lui vor fi cuviincioase, şi diferitele mişcări şi simţuri ale trupului vor lucra după curăţia şi neprihănirea inimii...

* Faptele bune sunt rugăciunea, pocăinţa, cântarea bisericească, participarea la slujbele religioase, sfânta spovedanie, sfânta împărtăşanie, ajutarea celorlalţi pe orice cale, cu cuvântul sau cu lucrul, şi îndeosebi prin lucrările dragostei care se fac cu cuget smerit.

* Hristosul nostru este Dumnezeul dragostei, al îngăduinţei şi al iubirii de oameni. Este plin de iertare şi milă, dar este şi drept. Toate celelalte haruri au primit loc şi înfăţişare în viaţa noastră. Ne şi miluieşte Dumnezeu, ne şi îngăduie. Ne dă cu îndestulare. Ne iartă mereu, dar nu şi-a arătat dreptatea, pentru ca lucrarea iubirii şi îndurării Lui să-l poată mântui pe om. Însă după moarte, la a Doua Venire, toate aceste îndurări vor fi înlăturate şi va lucra dreptatea lui Dumnezeu.

* Oricât s-ar strădui omul, dacă Hristos nu-i dă binecuvântarea Sa, nu va reuşi absolut nimic. Rugăciunea nu are alt rost decât să cheme ajutorul lui Dumnezeu. Iar o dată venit ajutorul lui Dumnezeu, omul conlucrează cu el şi are mare câştig duhovnicesc.

* Nepăsarea, trândăvia şi somnul sufletului sunt groaznice, sufletul doarme şi păşeşte prin viaţă ca un robot, fără să simtă rostul şi înclinaţia omului.

* Diavolul nu vrea sub nici un motiv ca creştinul să se roage într-una la Dumnezeu, deoarece ştie că în felul acesta se înarmează cu o putere uriaşă şi îl dezarmează pe el.

* Înțelepții părinți au lovit păcatul cu îndrăzneală. Vindecarea definitivă a patimilor se face prin încetarea nălucirilor, adică a împrăştierii minții...

DESPRE SMERENIE, OSÂNDIRE DE SINE ŞI EGOISM

* Cel care ne nesocoteşte, ne nedreptăţeşte şi ne învinuieşte, arde rana egoismului nostru ca să ne facem bine. Dumnezeu îi îngăduie ca să ne însănătoşim, pentru că atâta timp cât avem egoism, avem şi dureri. Când va veni vremea în care ne vom smeri, nu ne va mai durea, şi atunci ne va cuprinde pacea şi liniştea.

* Ce a zis Sfântul Antonie cel Mare? "Îndată ce am luat greutatea lucrului şi am aruncat-o asupra mea, liniştea mi s-a aşezat în suflet. Din clipa în care am aruncat greutatea pe altul şi am spus, acesta e de vină şi nu eu, atunci am simţit în mine supărare şi amărăciune". Iată care este drumul: aruncă vina pe tine, osândeşte-te şi spune "Eu sunt de vină pentru păcatele mele. Dumnezeu a îngăduit asta spre îndreptare, pentru că sunt plin de egoism, şi de aceea mi s-a întâmplat...". Dacă zicem "de ce să-mi facă asta?" şi altele asemenea, trăim în boala egoismului nostru.

* Trufia este o boală greu de deosebit pentru că este duhul abia văzut al mândriei. Se arată prin patimi şi cugete, şi doctorul duhovnicesc o zăreşte şi începe să cerceteze pentru a găsi cauza.

* Dacă vrem să umilim patimile şi pe diavol, să umilim cugetul nostru, să facem ceea ce e nevoie, ceea ce porunceşte Dumnezeu.

* Chiar şi între soţi, când se iveşte scandalul? Când se iscă certurile? Când apar înjurăturile? Când un egoism se opune celuilalt. Zice unul, zice celălalt, şi se face foc şi pulbere, şi familia e aruncată în aer. Ce trebuie să facem în această situaţie? Când unul din ei vede că celălalt e înfuriat, să închidă gura, să se liniştească, să se roage pentru celălalt, şi astfel pacea va reveni.

Ce face amiralul când vede valurile spumegând? Dacă începe să se lupte cu valurile, făcând pe viteazul, va distruge corabia. Ce face cel cu experienţă? Opreşte motorul şi lasă corabia să meargă după cum o duc valurile. Şi, când marea se linişteşte, porneşte încet motorul şi astfel salvează şi corabia şi echipajul. De aceea e nevoie de înţelepciune când se întâmplă un asemenea caz între două persoane egoiste; unul dintre ei trebuie să cugete, să oprească motorul, şi încet-încet să meargă împreună cu valul, să lase egoismul şi strigătele celuilalt să se sfârşească şi, când acela se va linişti, vor găsi rezolvarea neînţelegerii. Aşa trebuie să facă soţii în familie, şi nu numai ei, ci în general oamenii din obşte şi din stat.

* Care este cauza certurilor, despărţirilor şi divorţurilor? Egoismul... Când dragostea pleacă, pleacă şi Dumnezeu.

* Fără smerenie nici o lucrare nu împrăştie mireasmă. E ca şi când am spune: "nici o mâncare nu este gustoasă dacă nu pui sare". Dacă nu pui smerenie în lucrarea ta, mică sau mare, nu are nici un sens. Nici gust, nici bună-mireasmă, nici frumuseţe, pentru că nu are în ea conţinuturile potrivite, care vindecă. Căci mândria este otravă, distruge totul, orice conţinut de folos ar cuprinde sufletul, îl otrăveşte, îl anulează definitiv. Vedem lucrări mari ale oamenilor care, neavând smerenie în ele, sunt nefolositoare. Dumnezeu le respinge pe toate.

* Fără să ai mândrie, nu-l poţi judeca pe om. Smerenia este aceea care îl scapă pe om. De aceea şi părinţii zic: "faptele lipsite de smerenie nu-l fac pe om fiu al lui Dumnezeu; însă smerenia fără fapte îl face pe om fiu al lui Dumnezeu".

* Nimeni nu poate urca spre înălţimi dacă nu coboară, dacă nu se apleacă, dacă nu îngenunchează, dacă nu este chinuit de preocuparea de a izgoni toate ispitele. Nu e de-ajuns să se cunoască pe el, slăbiciunile şi neputinţele lui, ci trebuie să aibă fapte bune.

* Fără smerenie nu înaintăm. Ispitele pregătesc smerenia. Fără ispite nu se câştigă smerenia. Vom trece prin truda şi cazna tăierii propriei voinţe. Ne vom smeri cugetul şi astfel vom urca spre înălţimi. Alt drum nu există. Smerindu-ne ne vom înălţa. Dacă nu ne smerim, vom rămâne jos, în patimi şi neputinţe, şi în acestea vom muri.

* Când vin ispitele asupra noastră, să nu ne certăm cu alţii. Să ne întoarcem dioptria înlăuntrul nostru ca să vedem starea noastră scăldată de patimi, de unde începe tulburarea inimii. Când avem lumină, vedem că pricina îşi are izvorul în inimă, în starea plină de patimi. În omul vechi care trăieşte în noi.

* Când omul nu rabdă durerea cercetării, a mustrărilor, a tăierii propriei voi, a nesocotinţei, a ironiei celorlalţi, atunci va rămâne în patimi, bolnav, şi la sfârşitul vieţii va vedea cu limpezime că nu a lucrat

cum trebuia pentru mântuirea sa... Fără răbdarea durerii, omul nu se vindecă. Trebuie să răbdăm încercările tămăduitoare ale lui Dumnezeu.

* Ascultarea este pentru noi mântuire. Este siguranță. Omul care ascultă se găseşte în linişte duhovnicească.

* Să fim cu luare-aminte la purtarea noastră, să nu fie necuviincioasă, ci să trăim cu cumințenie şi atenție. Să nu facem ceva fără ascultare şi binecuvântare. Un vapor nu se scufundă numai din cauza unei rupturi mari, ci şi din cauza mai multor crăpături mici. Aşa şi greşelile mici, când se repetă, devin o greutate mare şi ne scufundă sufletul.

* Smerenia se dobândeşte când cerem iertare, când luăm greşelile asupra noastră. Dobândim smerenia când ne spovedim şi primim povețele duhovnicului. Atunci dobândim şi discernământul, care se naşte din smerenie, iar smerenia este rodul spovedaniei.

* Noi toți suferim de egoismul şi mândria noastră, şi tocmai de aceea suntem bolnavi sufleteşte. Om sănătos înseamnă om smerit. Sănătate sufletească este când omul este eliberat de păcate, când nu are boli sufleteşti. Când nu suferă nici de gelozie, nici de invidie, nici de judecarea aproapelui, nici de obrăznicie, nici de mândrie şi egoism. Doar cel pe deplin sănătos este omul smerit al lui Hristos.

* Nu există amăgire fără trufie şi mândrie. În amăgire nu se găseşte nici urmă de smerenie şi de aceea cel amăgit nu acceptă nimic!

* Să nu nesocotim îndelung-răbdarea lui Dumnezeu. Hristos apreciază foarte mult strădania omului. Şi, când creştinul se străduieşte, Dumnezeu îi va da putința şi ocazia de a se îndrepta. Să cercetăm iubirea şi îndrumarea lui Dumnezeu, ca să ne smerim sufleteşte în fața Lui.

* Egoismul este cauza tuturor relelor şi rana îngrozitoare care ne provoacă toate durerile păcatelor. Smerenia este virtutea cea mai îmbucurătoare. În omul smerit, diavolul nu poate intra niciodată.

* Nenumărate sunt milele lui Dumnezeu şi din iubire pentru noi S-a răstignit. Poate o asemenea iubire să conducă la nedreptate? Dumnezeu este Acelaşi, nu Se schimbă niciodată. Dacă nu avem în noi conştiința iubirii lui Dumnezeu, ne vom clătina.

* Ca să fim fericiți, trebuie să ne apropiem de lumina şi bucuria lui Dumnezeu, prin rugăciune şi viață virtuoasă, şi să ne străduim să supunem conştiința, când ne cercetează, prin ascultare.

* Pe pământ, lucrurile nu sunt statornice, lumea când îl înalță pe om, când îl umileşte, şi asta se întâmplă pentru că omul este nestatornic. Nestatornice sunt lucrările lui, gândurile lui, nestatornice sunt cele ce se petrec în viața lui în această lume. Minunată este smerenia Hristosului nostru. Întreaga viață a Domnului nostru nu este altceva decât un exemplu de smerenie, ca să ne ajute să ne smerim cugetele noastre, căci mereu vrem să avem mai mult şi să satisfacem egoismul nostru întunecat.

* Viața lui Hristos, de la Naşterea Lui şi până la răstignire, nu este altceva decât o lecție cutremurătoare de smerenie. Prin smerenie l-a învins Hristos pe diavol. Iar omul a fost înfrânt de diavol prin egoismul său.

* Aşa şi acum, când facem ascultare la strigătele diavolului, la cugetele rele la care ne îndeamnă, la mândrie, la egoism, la împotrivire, ne înfumurăm. Şi, fiind înfumurați, facem greşeli în gândire, în vorbire, facem gesturi urâte şi multe altele.

* Smerenia nu ne lasă să alunecăm, să păcătuim grav. Însă când ne cuprinde mândria, căderea noastră va fi prăpăstioasă.

* Hristos a propovăduit pretutindeni iubirea şi iertarea, prin smerenia Lui. De aceea smerenia este frumusețea creştinilor.

* Întreaga înfățişare a lui Hristos este smerită, simplă, fără slăviri şi cinstiri... Prin smerenie vine la pătimirea mântuitoare. L-a înfruntat pe diavol în față, cu smerenie, şi l-a dezarmat.

* Smerenia adevărată şi sinceră, izvorâtă din experiență, este veşmânt dumnezeiesc. Cel ce este înveşmântat cu smerenie adevărată este înveşmântat cu Dumnezeu.

* În firea omenească şi-a ascuns Hristos Dumnezeu dumnezeirea Sa, şi a coborât pe pământ şi a vorbit cu omul. În firea omenească şi cu smerenie a dat marea luptă cu diavolul, şi ca învingător al luptei l-a câştigat pe om cu Sângele Lui şi ne-a adus la Dumnezeu Tatăl...

* Dumnezeu l-a biruit pe diavol cu smerenia Lui; şi noi, îmbrăcați cu smerenia, îl vom birui pe vrăjmaş. Dar din păcate, pe noi ne învinge diavolul, pentru că suntem egoişti. Egoismul nostru devine pricina datorită căreia diavolul ne loveşte cu cugete necurate, patimi, neputințe, întrucât nu dispunem de

veşmânt dumnezeiesc prin puterea căruia să-l izgonim pe diavol de lângă noi. Se apropie de noi pentru că nu avem veşmântul dumnezeirii, smerenia adevărată în inima noastră.

* Când noi, oamenii, luptăm de partea egoismului, diavolul ne înşeală, şi noi nu îl pricepem... La asemenea nesocotință ne aduce egoismul nostru înfricoşător. De aceea Hristos a venit pe pământ, ca să ne salveze şi să ne dea şi leacul pentru a ne face bine. A venit să ne înarmeze cu armele luminii ca să-l războim pe vrăjmaş. Şi armele luminii sunt în mâinile noastre. Să îngenunchem şi să ne rugăm cu lacrimi, iată o armă; altă armă este smerita cugetare, apoi arme sunt şi iubirea, studierea Sfintei Scripturi, participarea la slujbele Bisericii, spovedania, Sfânta Împărtăşanie. Şi ce nu avem? Avem cuvintele duhovniceşti, avem trezvia, atunci când cercetăm omul lăuntric ca să nu primim microbi. Aceasta este lucrarea privegherii: să țină departe pe orice vrăjmaş. Şi astfel păstrăm în noi dumnezeiasca pace.

* Dumnezeu, dragii mei, cu toată slava Sa, este smerit, iar noi, oamenii sărmani, plăsmuiți din lut, ne înălțăm fruntea şi cerem dreptate, şi atunci cădem în nesocotință, care ne face să fim încontinuu vinovați în fața smereniei lui Dumnezeu.

* Când dinadins nu oferim, când fără să ne dăm seama ne revoltăm, atunci vom merge cu traista goală. N-o să avem nimic să-i oferim lui Hristos. Ce-i vom da? În loc să avem în traistă aur, diamante, lucruri frumoase şi prețioase, vom avea paie, gunoaie, resturi. Acestea vor fi lucrările noastre. Şi ne va zice Hristos: “Bine, în toți anii pe care i-ați trăit, pe care vi i-am dat, atât ați reuşit? Asta ați lucrat? Asta Mi-ați adus?“... Atunci conştiința ne va spune adevărul. Atunci vom avea martorul acuzării care este conştiința şi omul va tăcea, îşi va închide gura, nemaiavând nimic cu care să se apere.

* Dacă nu ne smerim cugetul şi dacă nu credem neşovăielnic că suntem mici şi neînsemnați, că suntem cei mai păcătoşi, nu vom putea simți bucuria Învierii. Dumnezeu ascultă rugăciunea celui smerit. Doar prin smerenie se curățeşte inima. Fiecare virtute, strădanie şi trudă are ca scop curățirea inimii. Iar smerenia este medicamentul cel mai puternic. Cerurile s-au deschis şi Hristos a coborât între noi şi noi, oamenii, nu ne închinăm frunțile în fața Domnului. Nu ne smerim cugetele, ci lăsăm să trăiască în noi duhul mândriei.

* În vreme ce Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, a zis că este smerit şi blând, noi, cei mici, păcătoşi, plini de patimi, miluiți din belşug de Dumnezeu, ne mândrim şi ne închipuim că suntem cineva?... Egoismul spurcat este acela care făureşte toate relele din viața noastră.

* Cei smeriți Îl vor vedea pe Dumnezeu în lumea cealaltă. Cei mândri vor fi lăsați afară din împărăția Cerurilor.

* Să ne luptăm împotriva egoismului înarmați cu rugăciunea. “Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă“ să nu se oprească, dacă e posibil, zi şi noapte. Când rugăciunea lipseşte din suflet, acesta devine locaş al bolilor molipsitoare. E nevoie de luptă pentru a-L slăvi pe Dumnezeu în Sfânta Treime, şi cu glasul şi cu duhul.

* Aşa cum Hristos ne-a învățat prin exemplul Său, suntem chemați şi noi să urmăm smerenia, iertarea, iubirea şi îndelung-răbdarea Sa. Şi precum Tatăl nostru ceresc este îndurător, milostiv, îndelung-răbdător şi preabun, aşa trebuie să fim şi noi cu semenii noştri, pentru ca Hristos să ne deschidă porțile Împărăției Lui. Aici e toată înțelepciunea. Ecuația prețioasă a mântuirii omului se află în fraza: *orice dai, vei lua*.

* Să ajungem la o asemenea iubire şi smerenie încât să ne rugăm pentru frații noştri cu lacrimi.

* Dacă nu ne smerim şi nu-l iertăm pe fratele nostru, nu vom fi în stare să-L urmăm pe Hristos în lucrările Lui şi să ne aflăm împreună cu El.

* Dacă vreți să aveți pace în casa voastră, la lucru, oriunde ați fi, smeriți-vă. Doar în anumite cazuri ne putem dezvinovăți...

* Smerita cugetare este cea mai mare virtute. Pe aceasta a îmbrăcat-o Cuvântul lui Dumnezeu şi a venit pe pământ, a luat trup şi l-a biruit pe diavol. Aşa şi noi, dacă vom îmbrăca smerita cugetare, îl vom birui pe diavol, vom birui patimile noastre, vom deveni şi noi hristoşi şi dumnezei după har.

* Să credem că, dacă avem smerenie, vom atrage harul-această mare putere a lui Hristos. Prin smerenie vom atrage puterea lui Hristos şi vom învinge.

* Să studiem cele care ne-au fost date spre învățătură, ca să se modeleze în noi Hristos în virtuțile Lui.

* Îndată ce începem justificările, “eul“ şi “de ce-ul“, smerenia îşi ia zborul şi pleacă. Numai prin smerenie şi pocăință suntem conduşi cu siguranță la intrarea în Împărăția lui Dumnezeu.

* Noi putem să aducem harul lui Dumnezeu în ajutorul nostru când avem smerenie şi cerem sprijin de la Dumnezeu.

* La toate găsim vindecare, dar nu vrem să ne trudim pentru a ajunge la vindecare.

* Osândirea de sine are înlăuntrul ei umilință, are harul smereniei, care este mireasma lui Hristos.

* Nu trebuie nici să-l deznădăjduim şi nici să-l lăudăm pe om înainte de sfârşit şi înainte de moarte. Toată sporirea, tot rezultatul duhovniciei omului constă în dobândirea smereniei, care conține discernământ. Discernământul se schimbă şi se anulează când omul este cuprins de duhul mândriei.

* Dacă nu hrănim fiara egoismului cu delăsări, încet-încet va fi stârpită cu harul lui Dumnezeu.

* Orice om mândru şi egoist se îndepărtează de Dumnezeu, pe când omul smerit se face iubit şi îndrăgit de Dumnezeu.

* Harul lui Dumnezeu trebuie să vină ca să ne îndepărtăm de omul vechi, ca să ne facem oameni ai lui Hristos, ai Adevărului şi Învierii. Lupta nu este uşoară, şi izbânda şi triumful împotriva egoismului – această fiară cu multe capete – nu se obține în timp scurt. Lupta noastră trebuie să fie continuă şi rugăciunea neîntreruptă.

* Leacul principal împotriva egoismului este smerenia şi blândețea, pentru că ne dăruiesc odihnă duhovnicească în suflet şi lumină, încât să vedem lucrurile mai limpede. Diavolii tremură în fața smereniei.

* Când omul pune încuietoare gurii şi limbii sale, scapă de o mulțime de păcate.

* Mândria şi egoismul îl macină pe om în interior, şi duhoarea ajunge şi se simte în fapte şi în vorbe, şi ne facem de râs.

* Dacă inima nu s-a curățit, dacă nu a scăpat de egoismul scârbos, de trăirea mândră, şi dacă în ea nu şi-a făcut sălaş smerenia lui Hristos, lumina Învierii nu e văzută de ochii sufletului, nu e simțită de inimă. Hristos ne-a arătat drumul curăției. “Învățați-vă de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima, şi veți afla odihnă sufletelor voastre“.

* Ce dovedesc greşelile şi păcatele noastre? Dovedesc egoism... Astăzi Dumnezeu trebuie să ne trimită milă nesfârşită ca să ne curățească.

* Când lipseşte rugăciunea, asceza, păzirea minții, pocăința, privegherea, spovedania, Sfânta Împărtăşanie, studierea cuvântului dumnezeiesc, atunci răutatea va pătrunde adânc în noi. Lipsurile devin cauza intrării relelor...

* Nu avem acea osândire de sine care să zdruncine sufletul din temelie şi să-l facă să se smerească şi să plângă. Adică avem un simplu simțământ al păcatelor şi al păcătuirii. Acest simțământ nu este profund şi de aceea nu avem în ochii noştri lacrimile ce izvorăsc din adânc, şi folosul este foarte mic.

DESPRE IUBIRE, MILĂ ŞI MILOSTENIE

* Sfântul Apostol Ioan, ucenicul iubit al lui Hristos, a luat dragostea lui Hristos şi a vorbit despre dragoste. A împărțit dragostea, a răspândit-o în lume şi lumea s-a îmbogățit prin cunoaşterea iubirii lui Dumnezeu. Ne spune: "Iubiților, să ne iubim unii pe alții, pentru că dragostea este de la Dumnezeu şi oricine iubeşte este născut de Dumnezeu şi cunoaşte pe Dumnezeu. Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu pentru că Dumnezeu este iubire".

* Când dragostea există între oameni, îi uneşte, le uneşte inimile. Vrei să vezi dacă-L iubeşti pe Dumnezeu? Vezi asta din cât îl iubeşti pe fratele tău. Dragostea adevărată se vede când aproapele tău nu se poartă bine cu tine, când te învinuieşte. Atunci se dovedeşte cât îl iubeşti tu pe acest om.

* Dumnezeu, pe omul care pleacă de lângă El şi trăieşte departe, în păcat, îl vizitează în diferite feluri, ca să-l aducă aproape de El şi să-l miluiască. Dacă nu facem şi noi la fel, nu avem dragoste în sufletul nostru, nu suntem ai lui Dumnezeu.

* Omul care iubeşte nu suferă. Suferă acela care urăşte, care simte răutate, care este întunecat de rele, care este cuprins de invidie şi gelozie. Răutatea este apăsătoare, dragostea şi virtutea sunt uşoare. Dragostea lui Dumnezeu este odihnă duhovnicească.

* Să ne rugăm la Dumnezeul iubirii să intre în noi, să-L simțim şi, când Îl simțim pe Dumnezeu, ne vom dărui şi noi fratelui nostru... Pentru a ne izbăvi de datoria păcatelor noastre trebuie să ne dăruim aproapelui nostru...

* Omul creştin trebuie să măsoare, să cântărească iubirea lui Dumnezeu şi să ia poziția cuvenită. Răspunsul omului la iubirea lui Dumnezeu este să-L mulțumească pe Dumnezeu. Dumnezeu este mulțumit când omul face voia Lui, adică atunci când împlineşte poruncile Lui. Porunca dragostei şi porunca smereniei. Când omul are smerenie şi dragoste rămâne în Dumnezeu şi Dumnezeu în el.

Smerenia şi iubirea lui Hristos trebuie să ne cutremure şi să ne învețe. Dacă Dumnezeu cel fără de păcat S-a smerit într-atât, din iubire pentru noi, încât a murit pe cruce, noi, care suntem din fire umili, oameni de lut, cât ar trebui să ne smerim şi să urmăm exemplul Lui mântuitor?

* Iubirea către Dumnezeu şi către aproapele sunt cele două mari virtuți pe care se sprijină tot edificiul duhovnicesc. Dacă lipsesc aceste două mari virtuți, toate celelalte nu au nici un fundament.

* Când harul lui Dumnezeu aprinde inima, omul duhovnicesc simte dragoste nesfârşită pentru fratele său. Simte înlăuntrul său că îi îmbrățişează pe toți, şi frați, şi prieteni, şi duşmani, şi toată zidirea neînsuflețită.

* Dragostea cere efort la început, dar pe urmă dă multă odihnă... Când un om are îndelungă răbdare şi bunătate, acestea arată că are iubire în el. Iar când nu are îndelungă răbdare, milă şi bunătate, este lipsit de dragoste, lipsit de Dumnezeu. Sfântul Cosma Etolianul ne spune: "Am văzut două iubiri care mântuiesc şi acestea sunt iubirea către Dumnezeu şi iubirea către aproapele".

Ce ne cere Dumnezeu? Să-L iubim cu toată inima, puterea şi ființa noastră; să-l iubim pe aproapele nostru ca pe noi înşine. Să ne schimbăm purtarea şi Acela ni se dăruieşte nouă, ne deschide raiul. Şi totuşi nu facem asta, şi ne chinuim.

* De aceea noi, creştinii, prin iluminarea lui Dumnezeu, putem multe. Putem face multă milostenie şi îndeosebi milostenie sufletească, care are o valoare uriaşă. Trebuie să începem toți o nouă cruciadă de milostenie pentru aproapele nostru. Să-l ajutăm pe aproapele nostru nu atât pe plan economic, cât duhovnicesc.

****

* Milostenia se răsplăteşte în această lume, iar în cealaltă ni se dă înapoi însutită. Să ne îngrijim mereu de săraci şi să-i ajutăm, căci ei mijlocesc pentru noi la Dumnezeu. Milostenia are mare putere. Suntem datori să facem mai întâi milostenie sufletească, să arătăm iubire către oameni, şi apoi, cu sinceritate, dragoste şi discernământ, să-i ajutăm pe ei.

* Oamenii lui Dumnezeu trebuie să aibă dragoste. Dragostea are limbajul ei, limbajul lui Hristos, şi cine îl are pe acesta este bine călăuzit în lucrările lui.

* Milostenia formală nu are mare însemnătate. Însemnătate are când mila conține în ea dragoste şi, mişcată de această dragoste, îl miluieşte pe sărac.

* Domnul nu dă importanță lucrului mult sau puțin, ci intenției pentru milostivire, şi pe aceasta o preamăreşte.

* Milostenia noastră trebuie să izvorască din iubirea de oameni, care au nevoie nu numai de lucruri materiale, ci şi de ajutor sufletesc. Să-i ajutăm şi duhovniceşte. Când îi dăm curaj şi putere unui om deznădăjduit să continue lupta sa, greaua lui încercare, şi în felul acesta îl scăpăm de primejdia unei catastrofe, această milostenie este foarte mare. De aceea orice oferim aproapelui nostru să izvorască din inima noastră şi să nu fie o faptă formală. Să cunoaştem bine că răsplata milosteniei noastre, de la Însuşi Dumnezeu, este însutită. Dăruieşti ceva şi Dumnezeu îți dă de o sută de ori mai mult. Orice dăruim săracilor ni se va da înmulțit în ceruri; şi, când sufletul o să plece din această viață, îşi va ridica răsplata milosteniei lui.

* Noi suntem ținuți în viață de mila lui Dumnezeu. Zi şi noapte cerem milă şi iertare. Le vom primi atunci când şi noi le vom înfăptui la rândul nostru.

* Milostenia urcă până la tronul lui Dumnezeu. Face să coboare mila lui Dumnezeu la om. Milă face, milă găseşte. Iubire răspândeşte, iubire primeşte.

* La a Doua Venire, Hristos va preamări şi va osândi. Îi va preamări pe cei de-a dreapta, deoarece au arătat iubire şi milostenie celor înfometați şi însetați, străinilor, bolnavilor şi întemnițaților, şi îi va osândi pe cei de-a stânga, pentru că nu au avut aceste virtuți.

Să cerem aşadar de la Dumnezeu să ne dea duh de iubire, căci cel care are iubire ştie cum să miluiască.

* Noi toți să-i miluim pe semenii noştri şi îndeosebi pe cei care sunt îndepărtați de Dumnezeu... Nimic în lume nu poate sta în fața valorii şi mântuirii unui suflet. Să ne străduim să-i miluim pe oamenii care sunt săraci la suflet, şi răsplata noastră va fi foarte mare înaintea lui Dumnezeu. Să-l ajutăm pe aproapele nostru cât putem, pe plan material şi duhovnicesc.

* Durerea preschimbă sufletul omului, îl face sensibil, şi astfel primeşte să asculte cuvântul lui Dumnezeu. Aşadar când durerea face pregătirea şi se apropie de un om al lui Dumnezeu, ajută la mântuirea lui...

* Milostenia nu constă doar în cele materiale, ci mai mult în cele duhovniceşti. V-ați gândit vreodată să vă rugați pentru sufletele care sunt în aşteptarea osândei lui Dumnezeu? Pentru acele suflete cine se va ruga? Aici este marea milostenie. Această milostenie este cea mai mare pe care o poate înfăptui creştinul.

* Hristos a murit pe cruce pentru fiecare suflet şi cere pricină ca să-i miluiască pe aceşti oameni. Dumnezeiasca dreptate caută să găsească pricină pentru scăparea omului de la osândă. Iar noi, oamenii, întunecați de păcat, de neştiință, nu dăm nici un motiv pentru care iubirea lui Hristos să miluiască aceste suflete.

* Dumnezeu iubeşte milostenia din sufletul omului mai mult decât orice altă virtute. Milostenie faci? Milostenie vei găsi.

Deoarece nu avem iubire, nu avem milostenie în suflet. Să cerem de la Dumnezeu să ne dea iluminarea, harul şi puterea. Să ne dea harul milosteniei, ca să miluim acele suflete care sunt în cealaltă lume. Şi dacă noi nu le vom uita, nici pe noi nu ne va uita Hristos...

* Când cineva dăruieşte celuilalt din puținul lui, asta are valoare. Cei doi bănuți ai văduvei au fost lăudați, nu cei mulți pe care i-au dat alții. Şi dacă din puținul nostru dăruim celuilalt, Dumnezeu este drept, odihna şi bucuria acelor suflete ne vor aduce nouă folos. Aceia îşi află odihnă, noi primim răsplată.

“Eu sunt Păstorul cel Bun“ (Ioan 10, 11)
“Eu sunt uşa oilor“ (Ioan 10, 7)

DESPRE FRICA DE DUMNEZEU, POST, RUGĂCIUNE, IERTARE, SUFERINȚĂ, ASCULTARE, ŞI JUDECATĂ

Despre frica de Dumnezeu

* Frica de Dumnezeu este făclia care ne luminează ca să păşim pe drumul drept, care ne călăuzeşte la Împărăția lui Dumnezeu. Frica dumnezeiască este absolut necesară ca să înaintăm pe calea Domnului.

*Să ne ridicăm de la frica slugii şi, sporind, să ajungem la frica fiului, care este cea mai nobilă treaptă a fricii de Dumnezeu.

* Creştinii noştri, având frica de Dumnezeu în sufletul lor, păzesc legea lui Dumnezeu. Păzind legea lui Dumnezeu, îşi păzesc sufletul şi îl apără de cel viclean, şi astfel se învrednicesc să ia parte la moştenirea viitoare.

* După măsura fricii de Dumnezeu pe care o avem în noi, aşa este şi grija cu care ne trăim viața.

Despre post

* Postul este izgonitorul diavolilor. Cu post şi rugăciune, a zis Domnul, diavolii sunt alungați.

* De pântecele plin, Sfântul Duh nu se apropie.

* Fiecare creştin care vrea să trăiască creştineşte trebuie să pună la temelie postul, rugăciunea şi trezvia, căci atunci omul ajunge la o măsură mare a virtuții.

* Boala este un post fără de voie, bolnavul prin răbdare şi mulțumire va înlocui postul pe care nu-l poate face datorită bolii.

* Când postul este întărit şi însoțit de rugăciune, citirea cărților duhovniceşti, trezvie, participare la slujbele Bisericii, spovedanie, Sfântă Împărtăşanie, fapte bune şi milostenie, atunci se întregeşte frumusețea pregătirii sufletului pentru intrarea în Săptămâna Mare. Atunci va simți Sfintele Patimi. În toată această perioadă, inima se va preschimba, sufletul va deveni sensibil şi va simți mai intens Pătimirea lui Hristos. Va cunoaşte cât de puternică este dragostea lui Hristos pentru om. Va vedea că Hristos Dumnezeul nostru a trăit muceniceşte viața Sa pe pământ, ca să ne ajute pe noi, trândavii, să ne nevoim. Dacă Hristos a suferit, oare, noi, ucenicii Lui, vom alege alt drum?

* Dacă îl judecăm pe fratele nostru, postul nu ne e de folos. Nu ne e de folos să postim dacă nu suntem atenți la gândurile, la cuvintele şi la inima noastră. Postul e de folos când conține şi dragoste către fratele nostru.

* Numai prin smerenie vom înainta. Postul este bun, iubirea bună, milostenia este frumoasă, la fel şi îndurarea. Dar ce este mai presus de toate? Trebuie să devenim smeriți. Şi mai sus de smerenie ce este? Puterea de deosebire. Dacă puterea de deosebire lipseşte din virtuți, greşim. Şi virtuțile au nevoie de cârmuire. Binele, dacă nu se naşte cu cuvioşenie, nu este bine. Postul este bun, dar este mijloc, nu scop. Mijloacele au scop şi scopul este smerenia, şi din smerenie vine puterea de deosebire.

De aceea trebuie să armonizăm tot ce facem, prin discernământul duhovnicului. Duhovnicul îți va spune cât să posteşti, când să te împărtăşeşti, cum să cugeți, cum să-l loveşti pe vrăjmaş, ce trebuie să faci aici, şi astfel, cu discernământul duhovnicului iluminat prin Sfântul Duh, pregăteşte-ți sufletul tău. Deci postul este sfânt, dar este o cale. O vom aranja cum ne spune duhovnicul şi după puterile noastre psihotrupeşti. Să nu facem mai mult decât se cuvine, mai mult decât putem face. Trebuie măsură în toate. Pentru că lipsa de măsură nimiceşte folosul.

Despre rugăciune

Rugăciunea dăruieşte oxigen duhovnicesc. Creştinul nu poate să trăiască creştineşte, cu nădejdea vieții veşnice, dacă nu inspiră oxigenul rugăciunii. Trebuie să ne rugăm, să cugetăm la numele lui Dumnezeu şi al Maicii Domnului. Nu este greu. Cum ne putem gândi la orice lucru şi nu ne putem gândi la numele lui Hristos şi al Maicii Domnului? Putem, e de-ajuns să vrem.

Desigur, avem piedicile diavolului, căci diavolul nu vrea rugăciune, ci vorbă lungă şi deşartă. Vrea să rătăcim cu mintea noastră, să colindăm cu gândul prin toată lumea, ne permite intrarea oriunde, dar ne împiedică intrarea către Hristos şi Maica Domnului. Însă noi să ne străduim cu orice preț să comunicăm într-una cu Dumnezeu, să luăm oxigen.

În orice necaz, supărare, ispită şi problemă grea ne-am afla, să nu uităm rugăciunea. Să ne rugăm cu râvnă şi durere în suflet, şi Dumnezeu ne va da de veste, şi cererea noastră va fi împlinită...

Cu numele lui Hristos, asceții au războit toate patimile; prin rugăciune au fost învredniciți de eliberarea de patimi, au primit mari harisme. Când suntem săraci la suflet înseamnă că nu avem rugăciune. Harul lui Dumnezeu vine prin rugăciune.

* Când mintea omului se întinează de aducerea aminte de Dumnezeu, când îl uită pe Dumnezeu, când creştinul nu se roagă şi nu împlineşte voia lui Dumnezeu, când nu ține poruncile lui Hristos, atunci se află în neascultare, cade în păcate.

* Mintea omului se molipseşte lesne şi se curățeşte lesne. Inima se molipseşte greu şi se curățeşte greu. Inima este împovărată de rădăcinile împătimirii. Toate patimile sunt înrădăcinate în această inimă. De aceea pe toți ne doare când Dumnezeu, Care voieşte mântuirea noastră, încearcă din când în când să ne scoată cu cleştele duhovnicesc rădăcinile patimilor şi să ne dăruiască sănătatea sufletească şi eliberarea duhovnicească.

* Toate ne sunt trimise şi ni se dau prin pronia Preabunului nostru Dumnezeu, ca să dobândim sănătatea sufletească pe care am pierdut-o. Sănătatea sufletului, a inimii, este eliberarea de patimi, este sfințenia, adică adevărata sănătate.

* Când vedem în noi revolta egoismului şi cugetele necuviincioase, atunci să întrebuințăm osândirea de sine. Să ne osândim pe noi înşine. Pentru că tulburarea şi cugetele arată că fiara scârboasă a egoismului locuieşte înlăuntrul nostru.

* Cu toate că vedem fiara înlăuntrul nostru, de multe ori orbim de bunăvoie şi ne prefacem că nu o vedem; şi într-un fel rămânem orbi sufleteşte, şi inima noastră, ca şi când ar fi moartă duhovniceşte, nu simte.

* Când avem scandaluri, necazuri, ispite, primejdii, să îngenunchem şi să ridicăm mâinile, rugându-ne cu căldură şi smerenie la Hristos şi la Maica Domnului, şi să lăsăm cererile noastre să fie rezolvate. Să nu lăsăm mintea şi gura noastră fără rugăciune. *Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-ne pe noi. Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne pe noi.* Fără rugăciune, diavolul ne fugăreşte, prin cugete murdare, gânduri, cuvinte, trândăvie şi atâtea altele. Şi mai târziu ne înşeală cu totul. De aceea rugăciunea noastră trebuie să fie cât se poate de fierbinte şi neîntreruptă.

* Cu cât se roagă cineva mai mult, rugăciunea devine mai adâncă, înmiresmată şi plină de har, schimbă inima omului şi acesta îi iubeşte pe semeni cum se cuvine şi fără patimă.

* Fără trezvie şi rugăciune, inima nu se curățeşte. Inima curată Îl vede pe Dumnezeu, Îl vede prin simțurile ei. Această parte sensibilă a inimii, când este curățită prin nevoință şi rugăciune, îl simte pe Dumnezeu.

* În rugăciunea noastră să cerem de la Dumnezeu să ne dăruiască iluminarea bună pentru a ne cunoaşte pe noi înşine, pentru a cunoaşte măreția noastră duhovnicească. Să ne străduim să împodobim sufletul nostru binecuvântat şi dăruit de Dumnezeu cu cât mai multe virtuți. Să îl hrănim, să îl adăpăm, să îl înveşmântăm, să îl gătim, încât în ochii lui Dumnezeu sufletul nostru să fie frumos.

* Când ne apropiem de Dumnezeu cum se cuvine, luăm, simțim, gustăm însuşirile lui Dumnezeu. De pildă: când ne rugăm, simțim iubirea lui Dumnezeu, bucuria Lui, milostivirea Lui, devenim şi noi milostivi. Devenim şi noi luminați, plini de dragoste, curați, pentru că luăm de la Dumnezeu puterea de a ne curăți... Când omul se tăvăleşte prin păcat, sufletul se sluțeşte.

* Omul împătimit are nevoie de vindecare ca să scape de patimi, căci acestea sunt adevărați tirani.

* Mare valoare duhovnicească are rugăciunea făcută cu credință şi lacrimi.

* Când inima omului se roagă şi se uneşte cu Dumnezeu, se simte bine. Trebuie neapărat ca inima să se facă precum un tron al lui Dumnezeu, ca un jertfelnic pe care să se aducă jertfă şi să se pomenească numele lui Hristos. Şi la fel cum jertfa lui Hristos pe sfânta masă aduce binecuvântări mulțimii din biserică, aşa şi numele lui Hristos, pomenit în inimă, aduce binecuvântări dumnezeieşti în ea şi, în felul acesta, inima se simte unită cu Dumnezeu.

* După cum spune Sfântul Apostol Pavel, suntem templu al lui Dumnezeu. Pentru a păstra templul lui Dumnezeu curat, aşa cum se cuvine faţă de Dumnezeu, trebuie să ne rugăm în continuu. Să-l ţinem pe diavol departe. Nici un hoţ nu poate fura o sobă aprinsă şi încinsă, pentru că se va arde pe de-a-ntregul; însă când o vede fără foc în ea, o fură uşor. Aşa şi diavolul, cel ce vrea să ne fure sufletul. Când îl vede pe acesta mort, rece, îngheţat, ne fură lesne curăţia şi neprihănirea, ne fură orice lucru bun avem în noi. Ne fură sufletul cu totul. Dar când îl vede aprins cu flacăra rugăciunii, îi este greu să îl fure şi chiar să se şi apropie de el. Trebuie să reaprindem mereu în noi dorinţa şi râvna pentru rugăciunea minţii.

Rugăciunea minţii şi, în general, trezvia aduc rezultate bune şi cu un efort ascetic mai mic; dar efortul ascetic mare, fără rugăciunea minţii, are folos foarte mic. Trezvia şi rugăciunea aduc mari bunuri în suflet, rodnicie duhovnicească, mângâiere în vreme de necaz şi alinare pe calea mântuirii.

Despre iertare

* Pe pământ nimeni nu este fără păcat, toţi suntem păcătoşi, vinovaţi şi purtăm cu noi păcatele cu care ne-au împovărat neatenţia, patimile şi slăbiciunile noastre. Toţi avem nevoie să luăm iertare de la Dumnezeu. Ca să reuşim iertarea şi împăcarea cu Dumnezeu trebuie să ţinem seama de cuvântul evanghelic care spune: *dacă le iertăm oamenilor greşelile lor, Părintele Ceresc ne va ierta şi nouă greşelile noastre*. Împlinind acest cuvânt vom lua iertare de la Dumnezeu pentru greaua povară a păcatelor pe care le purtăm în spate. Ducem toţi un catastif cu păcate diferite, grele sau uşoare, multe sau puţine, şi nimeni nu face excepţie, în afară de Dumnezeu. Aşadar, dacă iertăm, vom fi iertaţi, dacă lăsăm, ne va lăsa şi nouă Părintele Ceresc greşelile noastre. Nu e cu putinţă, în nici un caz, să luăm iertare de la Dumnezeu, dacă noi nu-l iertăm din inimă pe aproapele nostru.

* Iertarea nu cere efort şi greutate. E nevoie doar de smerenie. Vom primi iertarea nenumăratelor noastre păcate dacă îi dăm şi noi iertare fratelui nostru.

* Aşa cum vrem să ne iubească Dumnezeu, să ne ierte, să ne poarte de grijă, să ne apere şi să ne ocrotească prin Pronia Lui, dacă oferim toate acestea aproapelui nostru, să fim siguri că le vom lua de la Dumnezeu când ne vom întâlni cu El. Toată viaţa noastră continuăm să păcătuim, cu gândul, cu inima, şi cu toate simţurile trupeşti şi duhovniceşti ale sufletului. Gândiţi-vă cât de mare este izvorul păcatelor noastre. Dacă îi iertăm păcatele aproapelui nostru, secăm tot acest izvor al păcatelor.

* Când nu avem iubire şi iertare, harul lui Dumnezeu ne părăseşte.

* Iertarea pe care Dumnezeu o dă omului este necuprinsă, şi vine acum omul sărman, omul de lut, cel vinovat şi împovărat cu osândă grea şi îndepărtat de Dumnezeu, şi nu vrea să-i ierte seamănului său un cuvânt, o greşeală mică. Cum îi va da Dumnezeu dacă el nu dă, dacă nu-l iartă pe aproapele lui?

* Dumnezeul nostru este ocean nesfârşit de iubire, milă şi iertare. Gândiţi-vă ce Dumnezeu avem! De aceea să nu pierdem îndrăzneala şi nădejdea pocăinţei şi întoarcerii noastre. Dacă ne pocăim, iubirea Lui ne primeşte cu inima deschisă... Dacă tâlharul a deschis poarta Raiului cu cheia cuvintelor lui, cu atât mai mult pocăinţa, întoarcerea şi lacrimile vor deschide uşor poarta Împărăţiei Cerurilor.

* Dacă noi iertăm greşelile fratelui nostru, avem tot dreptul să spunem: “şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri“. Aşa cum eu iert greşelile celorlalţi, Doamne, iartă şi Tu păcatele mele. Adică cu puterea, cu inima şi cu hotărârea cu care am dăruit iertarea noastră, înmiit o vom primi înapoi. Iată calea pe care ne putem mântui!

* Cât putem, fiii mei, să iertăm cu toată inima noastră, ca să ne ierte şi nouă Dumnezeu. Aceasta este condiţia, învoiala lui Dumnezeu cu oamenii.

* Părinţii Bisericii au avut grijă să îl iubească pe aproapele lor, aşa cum învaţă Evanghelia, şi izbutind aceasta, au ajuns la sfinţenie. Iertând din toată inima noastră, vom fi iertaţi de Dumnezeu.

* Unul singur este adevărul, că fiecare om va sfârşi odată viaţa sa şi va ajunge în veşnicie. Şi întrucât aşa se va întâmpla, să avem grijă. Trebuie să fim pregătiţi, curăţiţi, spovediţi, iubitori şi celelalte. Să facem asta acum, când avem timpul la dispoziţia noastră. Să ne silim să credem acest adevăr, că vom muri şi vom fi judecaţi după Evanghelie. Să luăm Evanghelia şi să ne străduim să o punem în practică.

* Omul care are dorinţa de a se mântui va fi urmărit de mila lui Dumnezeu. Îl va urmări până în ultima clipă, pentru că Dumnezeu găseşte cu lupa pe care o are moleculele dorinţei de mântuire din inima sa. Le va pune pe acestea în valoare şi îi va da omului puterea de a se mântui până la urmă. Sfânta

Evanghelie a lui Hristos aduce multă mângâiere şi vă povăţuiesc mereu să o cercetaţi ca să aveţi lumina Lui în viaţa voastră.

* Cum va şterge Dumnezeu toate volumele în care sunt scrise păcatele noastre, când noi nu vrem să ştergem nici măcar o pagină din greşelile fratelui nostru? E nevoie de luptă împotriva ţinerii de minte a răului, împotriva duşmăniei şi a răzbunării.

Ce au câştigat toţi cei care au plecat fără să-i ierte pe ceilalţi? Nu se vor căi acum amarnic, fără folos şi fără îndreptare?... De vreme ce ne aflăm încă în această viaţă, de vreme ce cortina teatrului lumii prezente nu a căzut şi firul vieţii noastre nu s-a rupt, mai putem încă ierta.

* Hristosul nostru este o rugă desăvârşită, mângâiere înaltă, largă şi întinsă; nu are măsură. Prin urmare trebuie să-L iubim şi să pomenim cât putem de des numele Lui sfânt.

* Hristos a venit să ne înveţe cu întreaga Lui viaţă şi exemplul Lui, cu felul în care a trăit, cum trebuie să trăim şi noi. Hristosul nostru este îndurare, dragoste şi milostivire către aproapele nostru... De aceea noi toţi ar trebui, cu duhul recunoştinţei noastre, să-L iubim pe Hristos, să-L cinstim, să cugetăm la El. Să-I promitem că vom asculta voia Lui. Să ne recunoaştem păcatele şi să-I mulţumim pentru îndurările Sale. Mulţumirea noastră împlineşte o datorie de recunoştinţă către Dumnezeu şi totodată Îl provoacă şi Îl îndeamnă pe Dumnezeu să ne dea şi mai multe harisme decât ne-a dat până acum.

* Noi, oamenii, vrem multe de la Dumnezeu. Vrem să ne iubească, să ne ierte, să ne poarte de grijă, să ne ocrotească... Dar pentru a dobândi acestea de la Dumnezeu, trebuie să le dăm noi mai întâi aproapelui nostru şi atunci le vom primi. Vom dărui iubire, blândeţe, nejudecare, milostivire, ajutor şi le vom primi cu siguranţă de la Dumnezeu.

Va trebui să ne petrecem cât mai mult timp cu Hristosul nostru. Să-L iubim, să-L cinstim, să-L slăvim, să ne închinăm Lui, să-L mărturisim şi să-L urmăm în exemplul Său. Când vom face toate acestea, să credem neîndoielnic că luăm în noi însuşirile lui Hristos.

Despre necazuri

* Când aveţi un necaz, o ispită, o supărare sufletească, economică, trupească, fie că-i boală, fie ispită sau orice alt rău, îngenuncheaţi şi rugaţi-vă să se facă voia lui Dumnezeu şi nu a voastră... Domnul, Care a îngăduit ispita, îi dă totodată omului şi mijlocul prin care să o depăşească.

* În orice ispită am cădea, dacă nu îngenunchem, dacă nu ridicăm mâinile şi nu vărsăm lacrimi de implorare, ispita nu se îndepărtează... Ajutorul îl vom lua de la Hristos numai prin rugăciune.

* Dacă suntem nepăsători şi trândavi în înfruntarea ispitelor, acestea se întăresc, devin mai ameninţătoare, şi păcatul devine mai primejdios.

* Rugăciunile pe care le facem cu căldură, de bunăvoie, cu durere şi lacrimi vor fi ascultate.

* E cu neputinţă ca Dumnezeu să-l lase să piară pe omul pocăinţei şi al rugăciunii; e imposibil.

* Ceea ce vrea Hristos de la noi e să înţelegem păcătoşenia noastră, să avem cunoaştere de sine, să cerem iertare şi să-L iubim sincer. Această iubire o cere Dumnezeu de la om, că altfel îl iubim pe diavol şi ne ducem în iad.

* Dumnezeu nu va nesocoti rugăciunea smerită în duhul adevărului, ci se va îngriji şi o va răsplăti. Când rugăciunea noastră este smerită, când este însoţită de faptele iubirii şi milosteniei, Dumnezeu o va asculta şi va răspunde.

* Prin ispitele de folos trebuie să trecem ca să ne mântuim, dar să ne rugăm la Dumnezeu să nu ne lase să trecem prin cele fără de folos şi primejdioase.

Despre ascultare

* Ascultarea dăruieşte lipsa de griji, căci grija este o tuberculoză duhovnicească, care încet-încet, precum microbul tuberculozei otrăveşte viaţa omului, sufletul şi trupul, şi treptat aduce moartea. Aşa face grija vieţii, îl macină pe om ca microbul şi îi ucide sufletul.

* Ascultarea se raportează la Hristos şi nu la omul de care ascultă cineva. Şi când ucenicul ascultă fără gânduri ascunse, ci doar din iubirea pentru Hristos, atunci ascultarea lui este cuviincioasă înaintea lui

Hristos. Să ascultăm doar din iubire pentru Hristos, şi astfel drumul nostru către Hristos va deveni statornic şi fără povârnişuri.

* Care om de pe pământ nu a făcut greşeli şi nu a fost rănit în lupta cu diavolii, cu patimile şi cu lumea? Nu e vorba despre aceste răni, ci despre faptul că trebuie să vedem încontinuu locul unde trebuie să ajungem. Cu cele două virtuți, ascultarea din iubire pentru Hristos şi rugăciunea, vom reuşi să dobândim iubirea lui Hristos. Şi când iubirea lui Dumnezeu va veni în sufletul nostru, atunci vom primi lumină pe drumul nostru. Atunci dragostea lui Hristos îndepărtează orice greutate şi simțim că suntem foarte fericiți în viață.

Ascultarea îl smereşte pe om şi smerenia alungă orice lucrare ispititoare. Unde este smerenie, diavolul piere. Unde este mândrie şi egoism, acolo îşi face apariția diavolul, ispitele şi patimile. Ascultarea este o virtute foarte frumoasă, deoarece îl înarmează pe om cu multă smerenie atunci când ascultă din iubire pentru Hristos, cu luare-aminte.

Despre judecare

* Părintele Ceresc a lăsat judecata Fiului, ca Acesta să judece lumea, şi Hristos ne spune să nu judecăm. Vine omul şi ia judecata lui Dumnezeu şi judecă. Fiul lui Dumnezeu nu judecă, dar judecă omul!

* Rădăcina păcatului judecării începe din egoism şi mândrie, care sunt mari boli duhovniceşti. Toate patimile, păcatele şi căderile îşi au punctul de plecare în egoism.

* Să nu judecăm şi să nu osândim, căci acesta este păcat înfricoşător. Avem atâtea păcate asupra noastră, suntem atât de împovărați, avem atâtea greşeli personale, şi nu trebuie ca din cea mai mică pricină, când auzim ceva, să începem să bârfim, şi în felul acesta să-i dăm diavolului dreptul de a scrie învinuiri în catastiful greşelilor noastre. Să nu judecăm lesne. Părintele meu Iosif spunea: “Omul care nu-l judecă pe fratele său se va mântui. Căci dacă îşi cârmuieşte cum se cuvine limba sa, înseamnă că se cârmuieşte pe sine după voia lui Dumnezeu“.

Mântuirea noastră este foarte importantă şi este o lucrare plină de primejdii.

DESPRE POCĂINȚĂ ŞI SPOVEDANIE

* Taina pocăinței este cea mai mare şi mai binecuvântată taină, care ne pregăteşte minunat pentru ceruri... Nici un păcat de pe pământ nu este de neiertat pentru omul care s-a pocăit şi pentru Dumnezeul iubirii Care îl primeşte... Dumnezeu este mulțumit şi Îşi află odihnă în omul care se pocăieşte, oricât de păcătos ar fi fost el. Pocăința este mereu deschisă pentru fiecare om păcătos. Dumnezeu voieşte doar mărturisirea greşelii. De aici înainte se sfârşesc toate. Prin smerenie, ajungem la spovedanie şi spovedania aduce curăția, iar curăția aduce vederea lui Dumnezeu.

* Lacrimile sufletului pocăit curățesc inima, mintea, sufletul, trupul, viața, cuvântul, curățesc chiar şi fiecare gest al omului.

* Niciodată să nu pierdem nădejdea. Oricât am cădea şi ne-am răni, să nu deznădăjduim. De vreme ce Dumnezeu ne dăruieşte viața, aceasta constituie o garanție a lui Dumnezeu că ne aşteaptă. Dacă Dumnezeu nu ar fi preamilostiv, nimeni nu s-ar mântui... Hristos ne aşteaptă, nu trebuie să întârziem şi să amânăm.

* Dacă harul lui Dumnezeu nu ne luminează, nu ne vom schimba. Dacă ne schimbăm, dacă ne pocăim, dacă ne gândim să ne întoarcem, este harul lui Dumnezeu. Însă pentru ca harul lui Dumnezeu să vină la noi, trebuie să fim primitori... Nepăsarea şi trândăvia împiedică bunătățile lui Dumnezeu să vină spre noi.

* Postul Mare este perioadă de curăție, lacrimi, rugăciune şi apropiere de Dumnezeu. Biserica, ca mamă duhovnicească ce ne este, are grijă de sănătatea sufletului nostru şi, printre alte leacuri, ne oferă şi leacul postului, al rugăciunii, al milosteniei, al spovedaniei şi al Sfintei Împărtăşanii.

* Postul, printre altele, înfrânează poftele dobitoceşti pe care le avem şi este mereu de folos sufletului şi trupului.

* Toți suntem păcătoşi. Nici unul nu a umblat pe pământ fără de păcat, numai Dumnezeul-om, Iisus Hristos. Prin urmare, toți avem nevoie de pocăință şi de întoarcere la Dumnezeu, şi doar prin pocăință sinceră şi spovedanie ne vom curăți. Căci oricine vine în lumina sfintei spovedanii va primi iertare de la Dumnezeu prin reprezentantul Său - duhovnicul.

* Oricât ne-am murdări şi oricât am păcătui, când ne pocăim, când ne întoarcem, când cădem la Dumnezeu cu pocăință curată şi mărturisire adevărată, e cu neputință să nu primim iertare de la Dumnezeu.

* Trebuie să credem pe deplin în puterea Tainei, că toate primesc iertare şi se şterg, şi cartea păcatelor noastre devine albă. Ceea ce nu a fost mărturisit, aceasta se va judeca. Orice greşeală care a trecut prin tribunalul spovedaniei este ştearsă şi omul trece cu bine.

* Virtutea pocăinței niciodată nu ajunge la desăvârşire.

* Cugetarea la răstignirea, punerea în mormânt şi Învierea lui Hristos, şi la alte cugetări sfinte să nu înceteze nicicând din lucrarea noastră lăuntrică, deoarece toată această lucrare este: păzirea minții, a inimii şi a trupului. Când această lucrare se înfăptuieşte, cealaltă, a diavolului, este alungată. Împiedicăm cugetele rele şi nu le lăsăm să se apropie de noi. Şi fiecare cuget rău este o muşcătură a diavolului. Şi fiecare muşcătură a diavolului are înăuntru otravă duhovnicească. Otrăveşte inima cu licoarea plăcerii pătimaşe. Otrăveşte, de asemenea, şi cugetul, căci fiecare imagine scârboasă conține în ea chiar această otravă.

* Când cugetele rele ne înțeapă cu otrava plăcerii şi le alungăm, când alungăm imaginea rea, păcătoasă, pătimaşă şi scârboasă din închipuirea noastră, atunci vom scăpa de moartea sufletească adusă de păcat.

Aceasta o vom izbuti când vom lucra trezvia. Când ne vom aduce aminte de moarte, de judecata lui Dumnezeu, de iad, de rai, de veşnicie. Însă când lăsăm mintea noastră liberă, fără luare-aminte, această libertate o va conduce la risipire. Risipirea va aduce scârboşenie, şi în continuare pierzanie. Dar când suntem cu luare-aminte la ce ni se întâmplă, când lucrăm trezvia şi priveghem pentru sufletul nostru, atunci oprim tot acest şir de păcate.

* Cartea curată a faptelor noastre se pregăteşte de aici, precum paşaportul... Când paşaportul sufletului nostru va fi bine întocmit faţă de Legea dumnezeiască, nu ne vor putea opri vameşii văzduhului care împiedică mersul sufletului spre înălțimi.

* Omul care-şi plânge păcatele sale nu piere. Omul care plânge nu pierde râvna şi frica dumnezeiască din viața sa. Lacrimile pocăinței sunt o îmbăiere a sufletului.

* Pocăința sinceră şi adevărată ia locul primului botez, pe care l-am murdărit cu toții, ca nişte păcătoşi.

* Conştientizarea stării de păcătoşenie i-a ajutat pe mulți să devină mai smeriți şi smerenia este cea care-l familiarizează mai tare pe omul păcătos cu Dumnezeu.

* Orice vine în lumina spovedaniei, oricâte păcate sunt mărturisite, primesc automat iertare, însă vindecarea rănilor sufleteşti se face în timp, după cât de mult s-a rănit pe sine acela.

* Pocăința îndurerată şterge păcatele şi Dumnezeu le uită, ca şi când nu ar fi avut loc.

* Deoarece noi, oamenii, suntem păcătoşi, avem dreptul să ne pocăim şi să ne sfințim. Păcatele sunt ale noastre, sfințirea este a lui Dumnezeu.

* Să alergăm cu toții, ca păcătoşi ce suntem, la Taina atotputernică a Sfintei Spovedanii, ca să ne îmbăiem şi să ne mântuim fără plată.

* Încrederea în sinele nostru este egoism şi mândrie. Când se urmează pilda Sfântului Apostol Petru, care a plâns amarnic, vina se şterge. Lacrimile spală greşeala, oricât de rea, murdară, învrăjbită, cruntă şi plină de ură ar fi ea. Greşeala pe care am făcut-o se spală cu lacrimile amare ale pocăinței şi omul revine la starea lui de dinainte.

* Stăruind, pomenind numele lui Dumnezeu, se sfințeşte mintea, inima şi gura omului... Lucrul de care suntem chemați să ne îngrijim foarte mult este lupta pentru mântuire.

* Orice ne-ar face, să-i iertăm şi să ne rugăm pentru vrăjmaşii noştri, pentru toți. Dar dacă ne rugăm doar cu buzele şi în interior avem ură şi nu iertăm, nu facem nimic.

* Să ne nevoim acum şi să facem pregătiri pentru Cer. Căința de după moarte nu ne va folosi deloc.

* Când omul se pocăieşte de păcate şi se întoarce către Dumnezeu, iubirea lui Dumnezeu îşi întinde brațele şi-l îmbrățişează pe omul păcătos care se întoarce, şi oricâte murdării şi pete ar avea, se curățeşte şi devine porumbel neprihănit... Pocăindu-se sincer, omul ajunge la o măsură înaltă a virtuții şi se mântuieşte.

* Sfinții Părinți erau severi cu ei înşişi, dar cu alții erau foarte îngăduitori, căci îi vedeau cu duhul iubirii lui Dumnezeu.

* Atât de frumos este Dumnezeu! Avem o credință atât de frumoasă, avem o Ortodoxie atât de minunată, avem un asemenea Dumnezeu, dar nu vrem să-L înțelegem.

* Nu există suflet de creştin ortodox pentru care, atunci când acesta îşi plânge păcatele, Dumnezeu să nu iconomisească mijloc de mântuire. Când omul caută mântuirea, găseşte căi şi mijloace ca să atragă mila lui Dumnezeu asupra sa, de aceea trebuie să nu trândăvim, ci să ne pregătim.

* Dacă Dumnezeu vede lacrimile omului, pocăința lui, îl iartă. Cu cât mai mare este pocăința, cu atât se bucură Dumnezeu şi îşi află odihnă în omul pocăit.

* Dumnezeu îngăduie de multe ori ca cei mândri să cadă, pentru a se statornici mai bine în pocăință profundă, şi totodată pentru a se folosi şi ceilalți...

* Dumnezeu ne iartă toate păcatele mărturisite, e de-ajuns să ne pocăim. Să cerem de la Dumnezeu să ne dea pocăință, întoarcere, dorință de mântuire, şi să ne arate cum să ne ispăşim păcatele noastre încât ele să ne fie şterse şi să găsim milă.

* Când cineva are grijă să evite, pe cât e posibil, greşelile, nu se va cutremura în fața dreptății lui Dumnezeu.

* Sfinții plângeau şi noi suntem nepăsători. Ne gândim la atât de multe lucruri, dar *un lucru trebuie*, şi acestui lucru foarte important, *pregătirii şi aducerii aminte de moarte*, nu îi dăm nici o atenție.

* Să ne rugăm ca ochii liniştiți ai Hristosului nostru să nu se întoarcă de la noi în ceasul Judecății. Să ne privească cu veselie şi să ne dea de veste că El Îşi află odihna în noi pentru că ne-am nevoit pentru numele şi iubirea Sa.

* Frumusețea Feței dumnezeiești a lui Hristos nu poate fi egalată de mii de raiuri!... Chinurile, ispitele, necazurile şi durerile vieții de acum sunt nimicuri în comparație cu ceea ce a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc pe El, pentru copiii Lui!

* Când se teme un om? Se teme când îl apasă povara conştiinței. Iar povara conştiinței începe cu fărădelegea. Cum e posibil ca un om să aibă mângâiere de la Dumnezeu când nu ține poruncile Lui? Când conştiința lui îl acuză că este călcător de lege? Omul primeşte mare binecuvântare când se împacă cu Dumnezeu prin pocăință adevărată şi spovedanie curată; atunci curajul lui este de o valoare duhovnicească nepreţuită.

* Vă dăruiesc din toată inima urările mele de sporire duhovnicească şi fie ca lucrarea curăției să fie mai rodnică, taina pocăinței să se întindă pretutindeni şi sufletele să găsească această îmbăiere izbăvitoare, să se curățească, să devină neprihănite şi să dobândească mângâierea lui Dumnezeu. Să ne rugăm pentru toți oamenii care suferă trupeşte şi sufleteşte.

DESPRE SUFLET, MOARTE ŞI JUDECATĂ

* Unul este adevărul neîndoielnic: sufletul omului este nemuritor şi după moarte intrăm în veşnicie. Şi de aici depinde unde va fi aşezat sufletul omului după moarte. Să ne îngrijim deci de sufletul nostru şi să-l avem cât se poate de curat.

* Conştiinţa fiecărui om va fi cel mai mare acuzator la judecata lui Dumnezeu. De aceea, acum, când suntem în viaţă, să ne schimbăm şi să ne pocăim. Să-L rugăm pe Dumnezeu ca sfârşitul vieţii noastre să fie creştinesc şi să dăm răspuns bun la Înfricoşătoarea Judecată.

* Prezenţa lui Dumnezeu înseamnă prezenţa îndurării, iubirii, prezenţa îmbrăţişării lui Dumnezeu. Noi suntem cauza pentru care nu suntem îmbrăţişaţi de Dumnezeu, nu primim dragostea Sa şi astfel rămânem lipsiţi sufleteşte şi suferim. Şi toate acestea pentru că nu avem legătură sufletească cu Dumnezeu. Dumnezeu este lumină; dacă noi simţim întuneric, înseamnă că nu avem în noi lumină dumnezeiască. Dacă simţim povara conştiinţei este pentru că nu ne-am împăcat cu Dumnezeu.

* Fiecare om va avea de înfruntat greutatea morţii. Însă cu cât devine omul mai duhovnicesc, cu atât mai puţin va gusta din chinurile ieşirii sufletului. Va trebui să ne găsim în rugăciune, pocăinţă şi trezvie. Să fim cu luare-aminte la gândurile, cuvintele, simţurile şi faptele noastre. Să răbdăm ispitele şi să-i iertăm din inimă pe cei ce ne învinuiesc.

* Orice înfăptuim pentru aproapele nostru ni se va întoarce de către Dumnezeu. Iertăm, vom fi iertaţi, iubim, vom fi iubiţi, facem milostenie, vom fi milostiviţi. Nu îl judecăm pe seamănul nostru, nu ne va judeca nici Dumnezeu pe noi. Toate se vor face în mod egal. Orice dăruim, aceasta vom primi.

* Când cunoaştem calea de mântuire, este uşoară mântuirea... Este imposibil ca omul care iubeşte, care nu judecă, care iartă, trece cu vederea şi miluieşte, să rătăcească drumul mântuirii. Să fim atenţi să nu pierdem mântuirea sufletului nostru, căci lumea întreagă nu preţuieşte cât un suflet nemuritor.

* Moartea este puntea care-l trece pe om din lumea aceasta spre cealaltă. După ce se închid ochii trupului, se deschid îndată ochii sufletului şi acesta vede lucruri pe care nu le vedea înainte cu ochii trupului.

* Sufletul care se nevoieşte, care rabdă, care crede neclintit în existenţa lui Dumnezeu şi în viaţa cealaltă, în zilele în care primeşte harul se simte ca şi când ar fi înarmat cu armele luminii şi capătă încredere deplină în Dumnezeul şi Părintele Ceresc.

Pentru a ajunge cineva la această măsură, trebuie ca mai înainte să depună aici, în lume, eforturi după porunca lui Dumnezeu. Să rabde ispitele, necazurile, durerile. Să se smerească încontinuu. Să izgonească cugetele rele imediat ce acestea îşi fac apariţia. Să fie cu luare-aminte la propria viaţă. Şi atunci, în vremea când nu se aşteaptă, va simţi cercetarea harului lui Dumnezeu.

* Sufletul este duh, este suflarea lui Dumnezeu. A venit de la Dumnezeu şi la Dumnezeu se va întoarce. Sufletul este important şi este superior îngerilor. Această suflare va pleca în ceasul morţii, îl va întâlni pe Dumnezeu Tatăl şi, dacă a înfăptuit lucrările lui Dumnezeu, se va mântui veşnic, dacă le-a făcut pe ale diavolului, va merge cu diavolul... De aceea să ne îngrijim să ajutăm sufletul care a plecat, prin Sfinte Liturghii, prin rugăciuni, prin milostenii. Toate aceste fapte mijlocesc în faţa lui Dumnezeu pentru sufletul care a plecat.

* Sufletele sunt nemuritoare. Moartea nu atinge sufletul. Acesta nu cedează dispare şi are valoare nepreţuită. Şi pentru că este veşnic şi nemuritor trebuie să avem foarte multă grijă de el, ca să nu-l pierdem. Sufletul nostru piere când urmăm calea păcătoasă, când ne îmbolnăvim de cancerul păcatului. Atunci vom avea parte de moartea sufletească, care este despărţirea veşnică a sufletului de Dumnezeu.

* Orice lucru de pe pământ poate fi înlocuit, dar dacă pierdem sufletul nostru, nimic nu ne mai poate salva, de aceea să-l apărăm cu orice sacrificiu, strădanie şi nevoinţă.

* Mila Hristosului nostru nu are limite, este abis. Dumnezeu îl iubeşte nespus pe om. Să punem în valoare această milă a Sa, prin pocăinţă, prin spovedanie şi prin viaţa noastră credincioasă.

* Să întrebuinţăm timpul şi clipele pentru mântuirea sufletului nostru. Să nu ne atragă lucrurile pământeşti, să ne fie de-ajuns cele strict necesare.

* Să nu lăsăm mintea noastră să rătăcească fără scop. Să-i dăm de lucru numele lui Hristos şi al Maicii Domnului. Să cugetăm la moarte, la Judecată, la cum să facem binele, la cum să-L mulțumim pe Dumnezeu... De vreme ce microbii umblă şi ne molipsesc cu gânduri rele, noi să ne apărăm cu rugăciunea:

Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă; *Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută-mă*; *Doamne Iisuse Hristoase, mântuieşte-mă*.

Rugându-ne, asigurăm sufletul nostru, îl păstrăm sănătos, curat şi pregătit.

* Moartea este înfricoşătoare, nu am gustat-o şi nu o ştim. Când va veni, nu vom putea mărturisi despre ea, doar o vom îndura... De aceea îl vedem pe muribund cum înghite, lăcrimează şi are privirea încețoşată. Nu are contact cu cele de lângă el şi vede alte lucruri... Prin această moarte vom trece cu toții. Să ne pregătim deci să înfruntăm moartea conştient, să nu ne acuze conştiința, şi să avem şi fapte bune să punem în balanță.

* Când omul este pregătit, înfruntă moartea înfricoşătoare cu leacul nădejdii, cu uşurarea conştiinței. Acestea vin şi îndulcesc chinul şi frica, şi dau curaj neliniştii sale.

* Trebuie să ne dăm seama că lumea este deşertăciune şi că plecăm cu adevărat în viața veşnică. Ne aşteaptă o altă lume, duhovnicească, veşnică, sfântă. Aici toate sunt mincinoase. Cel care merge acolo nu vrea să se mai întoarcă nicicând înapoi.

Părintele Efrem împărțind anafură

Cuprins